KALMON MARMOR
NEW YORK

„ניילאנד"
זשורנאַל
פון דער
זומער־קאָלאָניע
„קינדערלאַנד"

ארויסגעגעבן
צום
פערטן
ניילאנד־יום־טוב
1927

SALMON MAYSHOR
NEW YORK

פון די אומפאַרטייאישע אידישע אַרבעטער קינדער־שולן.

נומער דריי | סעפּטעמבער, 1927 | קינדערלאַנד

ניילאַנד־הימן

(דער הימן ווערט געזונגען מיט דער מעלאָ־דיע פון דעם „אינטערנאַציאָנאַל")

די אַרבעט איז דעם טאָג'ס געזאַנגען,
די רו — די טרוימען פון דער נאַכט.
געבענשט די זון, וואָס באַקט די זאַנגען,
געבענשט לבנה'ס שטילע פּראַכט.

אַ ניילאַנד, לאַנד פון גלייכע ברידער,
פון פרייהייט, ליבע, פרייד און גליק.
צו אַרבעט שפּאַנען מיר מיט לידער,
מיט לידער גייען מיר צוריק.

אויף זיין פּלאַץ יעדער איינער
און פאַר אַלעמען פּלאַץ.
די ערד האַלט גרייט פאַר אַלע
איר ברכה און איר שאַץ.

מיקאַעלאָ.

קינדערלאַנד־הימן

קינדערלאַנד דאָס לאַנד דאָס גרעסטע,
יוגנט איז די צייט די בעסטע!
נעסטן צווישן ביימער גרינען, —
דאָרטן זשומען מיר ווי בינען;
עסן, אַרבעטן און שפּילן,
ריין דאָס האַרץ און פריי דער ווילן.
לעבן סילוואַן־לייק דעם שיינעם
אַלע לעבן מיר אינאיינעם,
„ניילאַנד" בויען מיר מיט לידער,
דאָרטן זיינען אַלע ברידער.

מיקאַעלאָ.

יעקב לעווין:

בויען זאָל מען!

מיט שמוציקע הענט איז ניט מעגלאך צו מאכן א ריינע זאך. שלעכטע מענשן קאָנען ניט אויפטאָן קיין גוטע זאכן, און באזונדערס קאָנען זיי ניט אָנהאלטן און כסדר טאָן גוטע זאכן.

מיר קלייבן זיך צו שאפן א נייע געזעלשאפט. א געזעלשאפט, וואו ס'זאָל ניט זיין קיין רויב, וואו איין מענש זאָל דעם צווייטן ניט עקספּלואטירן און ניט עקס־פּלואטירן די גאנצע געזעלשאפט; וואו מענשן זאָלן שאפן רייכטימער, וואָס זיינען נויטיק סיי פאר זיי, סיי פאר דער גאנצער געזעלשאפט. בלויז די, וואָס קאָנען זיך פארגעסן אין דער געזעלשאפט, וואָס קאָנען זייער איך כסדר בייגן פאר דער געזעל־שאפט, בלויז די, וואָס קאָנען שטעלן די נויטן פון דער געזעלשאפט איבער זייערע אייגענע, בלויז זיי קאָנען אזא געזעלשאפט בויען. צי קאָן מען דעריבער דער־ווארטן, אז מענשן וואָס זיינען אויסגעוואקסן אין א געזעלשאפט פול מיט אינדיווי־דואליזם און עגאָאיזם, אין א געזעלשאפט פול מיט פוילקייט און שקלאפן־ארבעט, אין א געזעלשאפט פול מיט רויב און עקספּלואטאציע, מיט ליגן און מיט שווינדל, מיט כעס און מיט קנאה, אז אזעלכע מענשן זאָלן בויען א נייע געזעלשאפט פריי פון די דאָזיקע אלע איבלען?

אויף צו ברעכן די אלטע געזעלשאפט קאָנען נאָך אזעלכע מענשן זיין פייאיק. אונטער דעם דרוק פון געשעענישן, אונטער דער ווירקונג פון א ריין, הויך ווארט פון א ריינער הויכער פּערזענלאכקייט, אונטער דעם דרוק פון די אייגענע ליידן און פארצווייפלונג, — קאָנען נאָך אָט די מענשן אויפהייבן זיך און ברעכן; און האָט זיך דאָס ברעכן אָנגעהויבן, וועט שוין דער מאָב־פּסיכאָז, די אָנשטעקנדיקע ווער־קונג פון דער האנדלונג פון דעם ברייטן עולם צוציען אלץ גרעסערע און גרעסערע מאסן צו דער ארבעט פון ברעכן.

גאנץ אנדערש איז מיט בויען. דאָס איז ניט קיין איינמאָליקע האנדלונג, ניט קיין אימפּולסיווער טאט, נאָר א דויערנדיקער פּראָצעס פון כסדר'דיקער מער אָדער ווייניקער אָנגעשטרענגטער ארבעט, און אָפּהענגיק איז דער רעזולטאט פון יעדער רעוואָלוציע ניט אזויפיל פון דעם ברעכן פון אלטן ווי פון בויען דאָס נייע. אָן אויפבויען עפּעס נייעס, העכערס, איז דאָס צעברעכן פון דעם אלטן נאָך שעדלאכער־ווי דאָס עקזיסטירנדע אלטע; ווייל דאָס צעברעכן נעמט אָפּ אזויפיל געשאפענע דורך מענשלאכער ארבעט זאכן, פון וועלכע מענשן האָבן פריער גענאָסן. דאָס צע־ברעכן אָן ווייטערדיקן אויפבויען פאראָרימט און שוואכט אָפּ די מענשלאכע געזעל־שאפט. עס איז דעריבער, ניט אין אן ערך, וויכטיקער צוצוגרייטן דאָס בויען, ווי דאָס צעברעכן. אין דעם מאָמענט, ווען עס וועט מעגלאך ווערן אָנצוהייבן ברעכן, וועלן זיך שוין געפינען גענוג אזעלכע, וואָס וועלן צושטיין צו די איניציאטאָרס און וועלן צולייגן אויך זייער האנט, ווייל דאָס דארף מען זיך ניט צופיל לערנען.

ווי איז אָבער די, וואָס צעברעכן און האָבן ניט גענוג כוחות צו בויען. ווי איז די, וועלכע האָבן אַרויסגערופן דעם גייסט פון צעשטערונג און האָבן ניט קיין זאַפּאַס, קיין אַרמיי, וואָס זאָל גלייך צוטרעטן צום בויען. און קאָנען דען בויען א העכערע געזעלשאַפט מענשן מיט נידעריקע אינסטינקטן? און קאָנען דען זיין פּראָדוקטיוו און שאַפנד מענשן, וועמעס האָריזאָנט איז ענג און שמאָל?

און ווידער, איז דען נויטיק וואָס מער צו צעברעכן? איז דען ניט גלייכער צו צעברעכן וואָס ווייניקער פאַר די, וועלכע קלייבן זיך איבערצונעמען אַלס ירושה אַלץ, וואָס איז נאָר עפּעס ווערט סיי אין מאַטעריעלע און סיי אין גייסטיקע רייכטימער פון דער עקזיסטירענדער אָרדנונג?

וואָלט דען דעריבער ניט געדאַרפט אונזער גאַנצע ענערגיע, די ענערגיע פון די, וואָס גרייטן צו א בעסערע אָרדנונג, אַוועקגיין אויף לערנען בויען אנשטאָט לערנען ברעכן? וואָלטן מיר, די אַלע, וועלכע האָבן פאַר זיך דאָס פּרעכטיקע בילד פון א נייער, העכערער געזעלשאַפט, ניט געדאַרפט איינפלאַנצן אין יעדן איינעם, אפילו פון די דערוואַקסענע, אָט דאָס בילד און דעם הויכן אידעאַל, און באַגייסטערן זיי, זיי זאָלן זיך צוגרייטן צו דער גרויסער בויאונגס־אַרבעט פון אויף מאָרגן, נאָך דער רעוואָלוציע?

אפילו די דערוואַקסענע, אָבער באַזונדערס די קינדער! אויב די דערוואַקסענע וועט אפילו אויסקומען מאָרגן, איבערמאָרגן אַרויסגיין אין גאַס אין אַן אָפענעם קאַמף און עס איז פיליייכט נויטיק צו לערנען זיי די סטראַטעגיע פון קאַמף, וועט אָבער די קינדער זיכער ניט אויסקומען מאָרגן שוין אַרויסגיין אויפ'ן גאַס. זיי האָבען צייט צו לערנען און צוגרייטן זיך פאַר דער שווערער אַרבעט פון בויען ווי פאַר דער לייכטערער אַרבעט פון ברעכן. וואָס ברייטער באַקאָנען די קינדער מיט דעם אי־דעאַל פון דער נייער אָרדנונג, וואָס קאָנקרעטער פאָרשטעלן פאַר זיי דאָס לעבן מיט זיין יום־טוב און מיט זיין וואָך, לאָזן זיי וואָס טיפער אַריינטראַכטן זיך און אַריינלעבן זיך אין דער נייער אָרדנונג, — דאָס וואָלט געדאַרפט זיין די הויפּט אויפגאַבע פון די אַלע, וועלכע האָבן באַוואוסטזיניק צו טאָן מיט דער דערציאונג פון די אַרבעטער־קינדער. אמת, מיר זיינען ניט די באַלעבאַטים פון דער לאַגע. מיר האָבן אונטער אונזער ווירקונג זייער ווייניק קינדער; אָבער אויך פאַר דער לערע פון ברעכן און צעשטערן האָבן מיר ניט מער קינדער; און מיט די קינדער, וועלכע מיר האָבן אונטער אונזער ווירקונג, דאַרפן מיר זען הויפּטזאַכלאַך איינצושטודירן און איינאיבן די תורה פון בויען און ניט פון ברעכן.

די „ניילאַנד" יומים־טובים אין „קינדערלאַנד" האָבן טאַקע דאָס אין זינען. זייער ציל איז טאַקע צוצוגעוואוינען די קינדער אַריינצולעבן זיך אין דער נייער אָרדנונג, ווי זי ווערט פאַר זיי פאָרגעשטעלט, מאַכן זי באַליבט ביי זיי און אַרויס־רופן ביי זיי דעם ווילן אַקטיוו צו אַרבעטן פאַר איר פאַרווירקלאַכונג, ווען די צייט דערפאַר וועט קומען.

אָבער, ווי שוין געזאָגט, ניט בלויז די פאָרמעלע זייט פון דערפאַרונגען אין הינזיכט פון פּראַקטישער בויאונג איז וויכטיק. עס איז פּונקט אַזוי און אפשר נאָך פיל מער וויכטיק אויסצובילדן דעם כאַראַקטער פון דעם קינד, צוגעוואוינען עס ליב

צו האָבן די אַרבעט און שאַנעווען די פּראָדוקטן פון מענשלאַכער האַרעוואַגיע; אַכטן די מיינונגען פון אַנדערע און גרייט זיין אונטערצואוואַרפן זיך דעם באַשלוס פון דער מערהייט, ווען ס'איז אפילו געגן זייערע פּריוואַטע אינטערעסן. בלויז אַזעלכע מענשן וועלן פייאיק זיין ניט נאָר אַרונטערצואוואַרפן און צעברעכן דאָס אַלטע נאָר אויך אויפבויען נייעס, העכערס. בלויז אויף אַזעלכע מענשן וועט מען זיך קאָנען פאַרלאָזן, אַז דאָס, וואָס זיי וועלן אויפבויען, וועט באמת זיין העכער און שענער ווי דאָס, וואָס מיר פאַרמאָגן איצט. די דערציאונג פון דעם יונגן דור און די אידייען פון אַ קאָנקרעטיזירטער נייער, העכערער וועלט, — דאָס דאַרף ווערן אונזער לאָזונג פון קינדער־דערציאונג אויף דער אידישער אַרבעטער־גאַס, צו־גרייטן די אַרבעטער צו בויאונגס־אַרבעט אין דער נייער אָרדנונג, — דאָס דאַרף ווערן דער לאָזונג פאַר אונזער טעטיקייט צווישן די ברייטע אידישע אַרבעטער־מאַסן.

אַ יום־טוב אין „קינדערלאַנד"

מ. זאָלאָטאַראָוו.

ניילאַנד־קאָנסטיטוציע

(אָנגענומען פון די קינדערלאַנד־קינדער אין 1925)

פאָרוואָרט.

ניילאַנד איז דאָס לאַנד פון גלייכע און פון פרייע; דאָס לאַנד וואו אַרבעט איז אַ פאַרגעניגן; וואו אַלע אַרבעטן און אַלע געניסן; דאָס לאַנד פון פרייד און פון גייסטיקן געגנוס; דאָס לאַנד פון שלום און פון ברידערלאַכקייט.

זאָל ניילאַנד קיינמאָל ניט באַפלעקט ווערן מיט די זינד פון דער אַלטער אָרד־נונג — מיט אונטערדריקונג און הערשאַפט מיט גראָבקייט און פיינטשאַפט! זאָל דער גייסט פון ליבע צווישן מענשן הערשן אויף אייביק אויף אונזער לאַנד!

1. — רעכט פון די בירגער.

1. יעדער איינער אין ניילאַנד איז פריי צו טאָן אַלץ, דורך וואָס ער ברענגט ניט קיין שאָדן דער געזעלשאַפט, און אין וואָס ער איז ניט באַגרעניצט דורך געזעצן, אַרויסגעגעבן דורך די בירגער פון ניילאַנד.

2. עס דאַרף ניט אַרויסגעגעבן ווערן אין ניילאַנד קיין געזעץ צו באַגרענעצן די פרייהייט פון וואָרט, פון פּרעסע, פון פאַרזאַמלונגען און פון חברות.

3. אַלע בירגער פון ניילאַנד האָבן גלייכע רעכט צו דערוויילן און דערוויילט צו ווערן אויף יעדן אַמט און יעדער פאַרטרעטערשאַפט פון ניילאַנד.

2. — בירגער.

אַ פולבאַרעכטיקטער בירגער אין ניילאַנד ווערט יעדער איינער, וואָס האָט דער־גרייכט דעם עלטער פון 18 יאָר און האָט אָפּגעוואוינט אין ניילאַנד איין יאָר און האָט אויסגעדריקט זיין ווילן צו ווערן אַ בירגער פון ניילאַנד.

3. — פאַרוואַלטונג.

1. יעדע קאָלאָניע ווערט פאַרוואַלטעט פון פאַרטרעטער פון יעדער אינדוסטריע, וואָס געפינט זיך אין דער קאָלאָניע; די פאַרטרעטער ווערן דערוויילט אין פּראָפּאָרציע צו דער צאָל מיטגלידער פון יעדער אינדוסטריע.

2. יעדער באַצירק, ווי אויך דער גאַנצער שטאַט, ווערן פאַרוואַלטעט פון פאַר־טרעטער פון די קאָלאָניעס אָדער באַצירקן, דערוויילט פון די פאַרוואַלטונגען פון אָט די פּלעצער.

3. די פאַרטרעטער דערוויילט אין די באַצירקן און אין דעם שטאַט גיבן אַרויס געזעצן פאַר אָט די פּלעצער. אין איינצעלנע קאָלאָניעס קאָן די געזעצגעבונג דורכגע־פירט ווערען דירעקט פון די בירגער אויף אַלגעמיינע בירגער־פאַרזאַמלונגען.

4. — אַרבעט.

1. אַרבעט איז די פליכט פון יעדן מענטשן. ווייל בלויז דורך אַרבעט ווערן געשאַפן די אַלע פּראָדוקטן, דורך וועלכע מיר האַלטן אונטער אונזער לעבן און פאַר־שאַפן אונז פאַרגעניגן.

2. יעדער איינער אין ניילאַנד אין דעם עלטער פון 18 ביז 40 יאָר ארבעט די צאָל שטונדן אין טאָג און די צאָל טעג אין וואָך וואָס די געזעצן פון ניילאַנד וועלן באַשטימען, סיידן ער איז ניט געזונט.

3. דער ארבעט־טאָג אין ניילאַנד זאָל ניט געהעכערט ווערן איבער 7 שעה.

4. די אין עלטער פון 20 ביז 50 ארבעטן א העלפט אָדער צוויי דריטל פון דער באַשטימטער ארבעט־צייט, אָפּהענגיק פון דער שוואַכקייט פון דעם מענטשן.

5. קינדער אין עלטער פון 12 יאָר און ביז 18, ארבעטן אין זייערע שולן, צוגרייטנדיק זיך צו א פּראָפעסיע אין משך פון 1 ביז 3 שעה א טאָג.

6. קיין גאַסט, וואָס קומט אין ניילאַנד, סיידן אויף אַן אָפיציעלן באַזוך, קאָן ניט זיין אין ניילאַנד, ניט ארבעטנדיק, מער ווי 1 וואָך.

5. — באַלוינונג.

1. יעדער איינער אין ניילאַנד באַקומט פריי אַלץ, וואָס ער דארף, אויף צו באַפרידיקן זיינע נויטיקסטע באַדערפנישן, ווי עסן, ארבעטס־קליידער, וואוינונג, בילדונג, מעדעצינישע הילף ,און אז. וו.

2. אויסער דעם באַקומט יעדער איינער — קינדער און עלטערע מענטשן אריינגערעכנט — א געוויסן סכום ארבעטס־שעה צעטלען, פאַר וועלכע ער קאָן זיך איינשאַפן וועלכע זאַכן ער וויל נאָר צו באַפרידיקן זיינע אינדיווידועלע באַדערפנישן. די ארבעטס־שעה צעטלען, וואָס יעדער באַקומט, ווערט באַשטימט לויט א מאָדוס וואָס יעדע קאָלאָניע אָדער יעדע ארבעטס־גרופּע האָט א רעכט צו באַקומען פאַר זיך.

6. — אייגענטום.

1. אַלץ וואָס ווערט באַנוצט אויף אויסצוארבעטן געוויסע פּראָדוקטן — אַלע נאַטירלאַכע רייכטימער, ארבעטס־געביידעס, אינסטרומענטן א. ד. ג. — געהערן צו ניילאַנד אַלס גאַנצע, אָדער צו באַזונדערע ניילאַנד־קאָלאָניעס. קיינער קאָן ניט האָבן אַלס זיין פּריוואַט אייגנטום וועלכע עס איז פּראָדוקציאָנס מיטלען.

2. אַלע אויסגעארבעטע פּראָדוקטן געהערן דער גרופּע וואָס האָט זיי אויסגע־ארבעט און זיי ווערן פאַרטיילט צווישן די מיטגלידער פון דער גרופּע, לויט דער באַשטימונג פון דער גרופּע.

3. איינצעלנע בירגער באַנוצען אליין די זאַכן, וועלכע זיי קאָנען ניט באַנוצן צוזאַמען מיט אַנדערע.

7. — דערציאונג.

די צוועקן פון דערציאונג אין ניילאַנד זיינען:

1. ארויסברענגען דאָס אינדיווידועלע פון דעם קינד.

2. מאַכן דאָס גליק פון דער געזעלשאַפט פאַר דעם העכסטן אידעאַל פון קינד, און צוגעוואוינען עס צו ארבעטן פאַר דער געזעלשאַפט.

3. געבן די געלעגנהייט יעדן איינעם אויסצוגעפינען צו וואס פאר אן ארבעט ער איז פּאסיק און פאָרצובאַרייטן אים צו טאָן די דאָזיקע ארבעט.

4. די גאנצע סיסטעם פון בילדונג און ערציאונג אין ניילאנד, איז פריי פון יעדן אָפּצאָל.

5. יעדעס קינד אין ניילאנד ווערט פון זיין געבורט אָן דערצויגן פון פערזאָנען, ספּעציעל אויסגעבילדעטע און צוגעגרייטע דערצו.

6. ביז 3 יאָר איז יעדעס קינד אין א קינדערהיים. דערנאָך גייט עס אין קינדערגאָרטן ביז 6 יאָר. סיי אין קינדערגאָרטן און סיי אין דער עלעמענטארער שול ביז 10 יאָר, סיי אין דער מיטלשול ביז 14 יאָר, דארף דאָס לערנען אָנגעפירט ווערן דורך שפּיל און דורך ארבעט.

אין דער עלעמענטארער שולע און אין דער מיטעלער שול דארף דאָס קינד זיך צוקוקען צו פארשידענע ארבעטן, אויספּרובירן זיינע נייגונגען און פייאיקייטן און באַשטימען זיך איינע אָדער מער פּראָפעסיעס.

7. יעדער איינער, אינגל אָדער מיידל, מוז דורכגיין א קורס פון א קאַלעדזש, איידער עס פארענדיקט זיין בילדונג.

8. נאָכ'ן פארענדיקן קאַלעדזש, קאָן יעדער איינער פאָרזעצן צו לערנען און צו ספּעציאליזירן זיך אויף וועלכן גייסטיקן געביט ער וויל.

8. — געריכט.

1. א סכסוך צווישן בירגער און בירגער ווערט אויסגעגליכן פון די ריכטער, אויף וועלכע זיי אליין זיינען מסכים.

2. א סכסוך צווישן א בירגער און א גרופּע אדער א בירגער און א קאָלאָניע ווערט אויסגעגליכן פון א געריכט דערוויילט פון דער קאָלאָניע, דורך אַלגעמיינער אָפּשטימונג.

3. אין פאל פון א פארברעכן קעגן די געזעצן פון א קאָלאָניע אָדער פון שטאַט, ווערט דער באַשולדיגטער גע'משפּט פון א ספּעציעלן געריכט, דערוויילט פון די בירגער פון דעם באַצירק קעגן וועמענס געזעצן ער האָט פארבראָכן.

9. — שטראָף.

1. עס טאָר ניט ארויסגעגעבן ווערן אין ניילאנד קיין געזעץ, וואָס באַשטימט טויט־שטראָף, קערפּערלאכע שטראָף אָדער טורמע.

2. די שטראָפן אין ניילאנד דארפן ניט טראָגן דעם כאַראַקטער פון נקמה, נאָר פון קאָרעגירן און אויסהיילן.

10. — שלום.

1. ניילאַנד שטרעבט צו לעבן אין פרידן מיט אלע אנדער פעלקער, און אלס ערשטן שריט צו פאַרווירקלאכן די פרידלאכע באַציאונגען מיט די שכנים, אָרגאַ־ניזירט זי ניט קיין שטענדיגע ארמיי, בויט ניט קיין קריג־שיפן, אָדער קריגס־אראָפּלאנען, א. ד. ג.

2. אין פאל איינער וועט זיך באַנוצען מיט דער פרידלאכקייט פון ניילאנד

און אָנפאַלן אויף איר, זיינען אַלע בירגער פון ניילאַנד פאַרפליכטעט צו באַשיצן ניילאַנד.

ענדערונגען אין דער קאָנסטיטוציע.

ענדערן די קאָנסטיטוציע קאָנען נאָר די בירגער דורך אַ רעפערענדום. דער פאָרשלאַג צו ענדערן די קאָנסטיטוציע קאָן קומען פון דער צענטראַלער פאַרוואַלטונג פון שטאַט אָדער פון אַ גרויסן טייל פון בירגער; די צאָל וואָס איז נויטיק דערפאַר זאָל באַשטימט ווערן פון דער געזעצגעבערישער קערפּערשאַפט פון ניילאַנד.

אַמענדמענטס צו דער ניילאַנד קאָנסטיטוציע

פאָרגעשלאָגן, דיסקוטירט און אָנגענומען ביי די קינדער פאַרזאַמלונגען 1926.

אין פאָרוואָרט, אין צווייטן פּאַראַגראַף, זאָל אַרויסגענומען ווערען די פּראַזע: „מיט דער זינד פון דער אַלטער אָרדנונג".

2. רעכט פון בירגער: „די ניילאַנד פאַרוואַלטונג האָט דאָס רעכט צו באַגרעניצן די פרייהייט פון וואָרט, פון פּרעסע און אַז. וו. פאַר די שונאים פון ניילאַנד, אין די ערשטע יאָרן פון איר גרינדונג.

3) דאָס רעכט דערוויילט צו ווערן אויף העכערע אַמטן קענען נאָר האָבן בירגער פון 30 יאָר און עלטער.

ג) בירגער: דאָס געזעץ, אַז יעדער וואָס וויל ווערן אַ בירגער אין ניילאַנד, דאַרף אויסדריקן זיין וואונטש צו ווערן אַ בירגער, זאָל נאָר זיין גילטיק ביז עס וועט ווערן ניילאַנד אויף דער גאַנצער וועלט. דאַן, וועט יעדער 18 יאָריקער מענטש אוי־טאָמאַטיש ווערן אַ בירגער פון דער וועלט.

ד) אַרבעט — עס זאָל איינגעפירט ווערן אַ סיסטעם פון זומער און ווינטער וואַקאַציעס ביי אַלע בירגער פון ניילאַנד, ד. מ., אַז יעדערער זאָל צוויי מאָל אַ יאָר באַפרייט ווערן פון זיין אַרבעט און קריגן וואַקאַציע. ווי לאַנג די וואַקאַציע זאָל דויערן, ווערט איבערגעלאָזט צו דער באַשטימונג פון ראַט פון יעדער אינדוסטריע, לויט די אומשטענדען פון דער אינדוסטריע און פון ניילאַנד.

אַמענדמענטס צו דער ניילאַנד־קאָנסטיטוציע, אָנגענומען אויף די קינדער־פאַרזאַמלונגען אין 1927.

1. — רעכט פון בירגער.

1. צו דער פּראַזע „דורך וואָס ער ברענגט נישט קיין שאָדן דער געזעלשאַפט" זאָל צוגעשטעלט ווערן „אָדער איינעם פון דער געזעלשאַפט".

3. צו פּונקט 3 זאָל צוגעגעבן ווערן: אָבער כדי דערוויילט צו ווערן אויף אַ העכערן אַמט, מוז מען אָפּוואוינען אין ניילאַנד כאָטש דריי יאָר.

2. — בירגער.

צום פונקט בירגער זאָל צוגעגעבן ווערן:

1. קיינער קען זיך נישט באַזעצן אין ניילאַנד, סיידן ער האָט דאָס יאָר פריער געאַרבעט און איז געווען אַ מיטגליד פון אַן ארבעטער־פאַריין (יוניאָן).

2. יעדער איינער, וואָס וויל ווערן אַ בירגער אין ניילאַנד דאַרף דורכגיין אַ ספּעציעלע שול אָדער אויסהאַלטן אַ ספּעציעלן עקזאַמען אין באַקאַנטשאַפט מיט די געזעצן און אָרדענונג פון ניילאַנד.

3. — פאַרוואַלטונג.

1. צו דער פראַזע ביי פונקט 2, „דערווייל פון די פאַרוואַלטונגען פון אָט די פּלעצער", זאָל צוגעשטעלט ווערן: „פּראָפּאָרציאָנעל צו דער צאָל איינוואוינער".

2. יעדער דערווייל טער באַאַמטער איז פריי פון זיין געוואוינלאַכער אַרבעט נאָר דאַן, ווען ער איז ווירקלאַך פאַרנומען מיט די פליכטן פון זיין אַמט. ווען ער באַ־פרייט זיך פון אָט די פליכטן אויף אַ לענגערער צייט, דאַרף ער ווידער אַרבעטן.

3. אַ העכערער באַאַמטער קען דערווייל ווערן אויף איין יאָר בלויז צוויי מאָל נאָכאַנאַנד. דערנאָך מוז פאַרבייגיין ווייניקסטנס אַ יאָר, איידער ער קען נאָכ־אַמאָל דערווייל ווערן.

10. — שלום.

3. ניילאַנד פירט קיינמאָל נישט קיין אָפענסיווע מלחמות. כדי אָבער צו באַ־שיצן ניילאַנד פון אירע שונאים, דאַרף יעדער געזונטער בחור אָדער מיידל אין ניילאַנד, ווען זיי ווערן אַלט 9 יאָר, דורכגיין אַ קורס פון מיליטערישע איבונגען און פאָרבאַרייטונגען אין משך פון אַ יאָר צייט, כדי שטענדיק צו זיין גרייט אָנ־צושליסן זיך אָן דער ניילאַנד שוץ. זיי דאַרפן אָבער אין דער זעלבער צייט אויך באַשעפטיקן זיך מיט אַלגעמיינע אַרבעטן.

עס ווערן אויך צוגעגעבן די פאָלגנדע פונקטן:

11. — יום־טובים.

ניילאַנד שטרעבט אַז אַלע אירע בירגער זאָלן זיין גליקלאַכע און געניסן פרייד און פאַרגעניגנס. פאַר דעם אויסדרוק פון פרייד פירט ניילאַנד דעריבער איין ימים־טובים. עס ווערן איינגעפירט פאָלגנדע ימים־טובים:

א) יום־טוב פון ארבעט.
ב) יום־טוב פון געבורטס־טאָג פון ניילאַנד.
ג) דער יום־טוב פון פרייד.
ה) דער יום־טוב פון בירגערשאַפט.

12. — אַרכיטעקטור.

1. די שטעט און די הייזער אין ניילאַנד דאַרפן געבויט ווערן לויט דעם העכסטן אויסדרוק פון אַרכיטעקטאָרישער קונסט.

2. די וואוינונגען אין ניילאַנד ווערן געבויט אין די שענסטע און געזונטסטע געגנטן.

3. אין ניילאַנד ווערן אָפּגעהיט אַלע נאַטור־שיינקייטן און נאַטור־רייכטימער פאר'ן וואוילזיין פון פאָלק.

13. — ניילאַנד־פּראָפּאַגאַנדע.

1. ביז ניילאַנד ווערט איינגעפירט אויף דער גאַנצער וועלט איז די פליכט פון אַלע בירגער אין ניילאַנד צו פאַרשפּרייטן דעם געדאַנק פון ניילאַנד אין אַלע לענדער און ביי אַלע פעלקער. זאָלן די ניילענדער זיין דער אַוואַנגאַרד אויף דער גאַנצער וועלט פון דעם גרויסן ניילאַנד אידעאַל, צו ברענגען גליק און פרייד, שלום און ליבע פאר אַלע מענשן.

באַגריסונגען

באַגריסונג פון דער קאָלאָניע קאָמיסיע און דירעקטאָרן פון „קינדערלאַנד"

די קאָלאָניע קאָמיסיע און דירעקטאָרן פון „קינדערלאַנד" באַגריסן אַלע חברים און קינדער, צו דעם ניילאַנד יום־טוב. מיר באַגריסן און דאַנקען אויך די לערער, געהילף לערער, די אַרבעטער, דעם „קלעף" און אַלע וועלכע האָבען געהאָלפן מאַכן „קינדערלאַנד" אזא גרויסן דערפאָלג.

מיט אייער איבערגעבנקייט, חברים, האָט איר געוויזן וויפיל לעבנס־כוחות עס ליגט ביי די אידישע אַרבעטער מאַסן.

לאָמיר אַלע, מיט נאָך מער אויסדויער און מוט, אַרבעטן פאר אונזער אידעאַל. דער אידישער אַרבעטער איז מיט אונז!

זאָלן לעבן אונזערע שולן!

זאָל לעבן קינדערלאַנד!

זאָלן מיר נאָך דערלעבן צו זען די גאַנצע וועלט אַ „ניילאַנד".

יעקב לעווין, פאָרזיצער. ב. מעלצער, סעקרעטאַר.

א. רעדי, וויצע פאָרזיצער. מ. גראָסמאַן, קאַסיר.

באַגריסונג פון דער פאַראייניקטער שול פאַרוואַלטונג.

די פאַראייניקטע שול־פאַרוואַלטונג פון די אומפאַרטייאישע אידישע אַרבעטער שולן באַגריסט אַלע קינדער, לערער און שול־טוער צו דעם יום־טוב פון ניילאַנד־פרייד אין „קינדערלאַנד".

זאָל וואַקסן אונזער טעטיקייט, זאָל בליען אונזער אידישע אַרבעטער קולטור, זאָלן מיר מיט נאָך מער מוט און ענערגיע אַרבעטן און קעמפן פאר אונזערע שולן.

י. דאָראָשקין, פאָרזיצער.

י. הורוויץ, סעקרעטאַר.

ה. האַלפּערן, קאַסיר.

באַגריסונג פון „קינדערלאַנד" לערער־סטעף.

ליבע קינדער, מיר האָפן און ווינשן אייך אז איר זאָלט בקרוב דערלעבן נישט בלויז צו זען „ניילאַנד" און לעבן ניילאַנדיש ביי אונז אין קעמפּ, נאָר טאַקע דער־לעבן און העלפען דורכפירן ניילאַנד אויף דער גאַנצער וועלט!

זאָל לעבן ניילאַנד!

באַגריסונג פון „קלעף"

(קינדערלאַנד עלטערן פאַריין)

די עלטערן, וואס שיקן זייערע קינדער אין קינדערלאַנד, פאַרשטייען זייער גוט די באַדייטונג פון דער אַרבעט, וואָס ווערט געטאָן אין קינדערלאַנד פאַר דער ער־ציאונג פון זייערע קינדער. סיי די זעלבסטעטיקייט און זעלבסטפאַרוואַלטונג פון די קינדער, סיי דאָס צוגעוואוינען די קינדער צו אַרבעט, סיי דאָס לערנען מיט די

ביי דעם באַגייאונג יום־טוב פון די „קלעף"־שיפלאַך.

קינדער און דאָס צוגרייטן זיי אויף פאַרשידענע געביטן פון קונסט, — דאָס אַלץ מאַכט קינדערלאַנד פאַר דער אינסטיטוציע, וואָס איז אַמבעסטן צוגעפּאַסט פאַר דער דערציאונג פון אַרבעטער־קינדער. די „ניילאַנד"־אונטערנעמונגען, וועלכע גיבן אַזויפיל צו צו דער געזעלשאַפטלאַכער אַנטוויקלונג פון די קינדער, מאַכן די אַרבעט פון קינדערלאַנד נאָך ווערטפולער.

מיט פרייד באַגריסן מיר דעריבער קינדערלאַנד צו דעם גרויסן „ניילאַנד"־יום־טוב.

באגריסונג פון דער קינדערגארטן־ארגאניזאציע ביי די אומפארטייאישע שולן.

די ארגאניזאציע פון די קינדערגערטענער באגריסט הארציק „קינדערלאנד" צום „ניילאנד"־יום טוב. אונזער ארבעט און אייערע זיינען זייער נאענט, ניין, זיי זיינען פאקטיש איינס און דאס זעלבע. מיר ארבעטן מיט קליינווארג — איר מיט גרע־

(קינדער־גארטן קינדער מיט זייערע לערער אין קינדערלאנד)

סערע קינדער; מיר ארבעטן צווישן די דיקע ווענט פון שטאט, איר — אויף דער פרייער נאטור; אבער ביידע ארבעטן מיר פאר דער פאנאנדערוויקלונג פון די פיי־איקייטן פון אונזערע קינדער, פאר דער אויסארבעטונג פון זייער כאראקטער און פאר דער אויסבילדונג און פארפעסטיקונג פון זייער מאראלישן איך.

באזונדערס איז אונז נאענט געווארן קינדערלאנד פון דעם מאמענט, ווען דארט איז געווארן א פלאץ אויך פאר אונזערע פיצעלאך; א פלאץ ניט נאר צו עסן און צו שלאפן נאר אויך צו שפילן זיך, און שפילנדיק זיך אנטוויקלען זיי־ערע חושים און באקומען ידיעות און אויסארבעטן ניצלאכע געוואוינהייטן און צו־געוואוינען זיך צו לעבן מיט זייערס גלייכן פרידלאך און חבר'יש.

מיר האפן, אז דער קינדערגארטן אין קינדערלאנד וועט ווערן א שטענדיקע אינסטיטוציע פון היינט אן אויף ווייטער!

באַגריסונגן פון לערער־ראַט פון די אומפּ. אידישע אַרבעטער קינדער־שולן.

עס איז אונזער גרעסטע פרייד צו באַגריסען אייך, חברים, קעמפּ טוער, לערער און קינדער צו דעם גרויסן ניילאַנד יום־טוב אין אונזער „קינדערלאַנד".

הלוואי זאָלן אַלע קינדער פון אונזערע שולן קאָנען פאַרברענגען די זומערן אין קעמפּ און מיטברענגען מיט זיך אין די שולן דעם דורכגעלעבטן ניילאַנד־גייסט.

צום ווידערזען אין אונזערע שולן! מ. סטרוגאַטש, סעקרעטאַר.

באַגריסונג פון י. אפּאַטאָשו.

מיין ליבער לעווין: —

כ'האָב פאַרבראַכט אַ וואָך אין „קינדערלאַנד", זיך געדרייט צווישן קליינ־ווארג, געשמועסט מיט צוועלף־פערצן יעריקע „קעמפּערס", געזען דאָס גוטע ווי דאָס שלעכטע, און זיך פאַרשעמט, וואָס מיר, אידישע שרייבער, האָבן די גאַנצע אַרבעט אָנגעוואָרפן אויף די לעווינס, נאָוואקס, לערערס, קאַמענעצקיס און שטיינבוימס.

ווען נישט איר, מענשן מיט עקשנות, מיט גרויסע ליבע פאַרן אידישן וואָרט, ווער ווייס צי מיר וואָלטן געהאַט אַזאַ באַוועגונג אַרום די שולן, צי די קעמפּס וואָלטן אויסגעוואַקסן?

און דאָס אַלץ איז געשאַפן געוואָרן אונטער די געשרייען, אַז אידיש גייט אונטער, געשאַפן געוואָרן מיט דער הילף פון מענשן, וואָס חקרנען זיך נישט וועגן אונטערגאַנג.

אַז כ'האָב פאַרבראַכט מיט די תלמידים פון מיטל־שול, האָב איך זיך דערפילט געהויבן, געזען אַז ס'איז נישט מער קיין חלום — מיר הייבן אָן אין אַמעריקע צוריקצוקריגן די יוגנט. זייער צאָל איז נאָך קליין. ס'רוב קינדער אין קעמפּ ריידן נאָך דערווייל צווישן זיך נישט קיין אידיש. כ'בין אָבער איבערצייגט, אַז אַ טייל קינדער, אַ קליינער טייל, וואָס רעדט נאָך הייר־יאָר קיין אידיש נישט, וועט איבער־אַ־יאָר ריידן. און די קינדער צו וועלכע אידיש וועט זיך נישט צוקלעפּן, וועלן זיכער אהיימברענגען פון קעמפּ אַן אַנדער באַציאונג צו אונזער לשון, אַ וואַרימע באַציאונג, וואס וועט העלפן אָפּווישן די גלייכגילטיקייט און גרינגשעצונג, וואָס מיר באַגעגענען אַזוי אָפט אין די הייזער פון געגאָסן און ראַדיקאַלן פון אַלטן שניט.

מיט חבר'שן גרוס און מוט ווייטער צו אַרבעטן, אייער, י. אפּאַטאָשו.

געצייכנט פון פרענק ביילינסאָן.

ב. מאָזער:

קינדערלאַנד־וואונדערלאַנד.

האָט מען אַראָפּגעוואָרפן שטאָטישע געוואוינהייט, איז מען באַפרייט פון עול און אַלטעגלאַכקייט. מיט אַמאָל האָט זיך אָפּגעטאָן ראַשיק לעבן. איז צוליב וואָס די אַלע געצאַצקעטע קליידער און שניפּסן און איילעניש? איז פאַרוואָרפן עפּעס וואָס איבער די אַקסלען. און מען איז ווייט פון אַלץ וואָס דריקט און קלעמט.

פון פאַרשידענע זייטן קומען קינדער מיט דערוואַרטונג אין די אויגן. מיט איינגעהאַלטענער שטיפעריי. אַלע, אַלע זיינען זיי גרייט צו פאָרן אין זייער אייגן לאַנד אַריין. טעג האָבן זיי געציילט, און געהאָפט און געגרייט זיך.

נו, האָט מען זיך דערוואַרט. וועט מען נאָך היינט זיין אין דער אייגענער רעפּובליק, אין קינדערלאַנד.

שווער באַלאָדן מיט יוגענד און פרייד טראָגט זיך די שיף איבער'ן ברייטן טייך. פאַרביי שטאָט און פעלד, פאַרביי גרינע ברעגן און ווייס געקליידעטע געסט. ווינקט מען זיך איבער אויפריכטיק־גוט. פאַרגינט מען זיך זומער־פרייד און זומער־גליק.

פאַרקלונגען איז יעטוועדער טומל. שטויב און היץ זיינען געבליבן ערגעץ־וואו, אין די ענגע גאַסן. אין די הויכגעטורעמטע הייזער. דערמאָנט מען זיך: טאַטעס שטייען איצט אין פאַבריק און גאַרן נאָך אַביסעלע לופט.

קאָן מען אייגענע רואיקייט ניט אַריבערטראָגן.

א מינוט, און גאַנצער וועזן איז ווידער לייכט. חושים שטילן זיך איין. זעטיקן זיך אָן א שיעור. אַזאַ ציטערן אין האַרצן, אַזאַ פייכטקייט אין די אויגן. לעצטער אָפּשטעל! עס לייכט שוין אַנטקעגן גרויסער בנין: סערפּ און האַמער. בוך און לירע. זיי זאָגן אָן: „מיר די פיר־אייניקייט געוועלטיקן דאָ. אין קינדערלאַנד־וואונדערלאַנד".

* * *

שמאָלע, שטילע אַלייען. וועגן און שטעגן נאָר־וואָס אויסגעטראָטענע. ווי טרייע היטער מיט אָנגעשטרענגטער וואַכזאַמקייט, שטייען ביימער פאַנאַנדערגעשטעלט. קרוינען־קעפּ ארויפצו געשטרעקט. ס'גראָז הינטער די פיס פּרואווט זיך הייבן, הייבן. שטילער גערויש און ווייטער געפליסטער. א רוף און אַן עכאָ. אַן אָפּקלאַנג פון קינדעררישן געשריי און שאַלנדיק געלעכטער.

אויפגעטרייסלט איז איינגעהאַלטן שווייגן. דאַכט זיך, ערגעץ־וואו, אין פאַרהוילענע הויכן, שטייט א וואונדערלאַכער מאַן מיט א גאָלדענער קרוין אויף זיין קאָפּ. ווייט און ברייט שטרייפט זיין בליק. פון הינטער לאַנגע ברעמען שטראָמט לייכט. אין יעדן ווינקל פון גרינער לאַנדשאַפט דרינגט עס אַריין. א ריר מיט אַן אבר און עפּעס לעבט אויף. א צי מיט'ן אָטעם און גאַנצער אַרום ווערט צעגליט. ס'איז א וואונדערן זיך און פרעגן:

„אָ קינדערלאַנד — וואונדערלאַנד
ווער האָט דיך אַזוי אויפגעבויט?"

„מיר גייען, מיר קומען מיר זיינען שוין דאָ
אין קינדערלאנד, אין אַ גוטער שעה".

און שוין גיט מען זיך אַלאָז צו די איינגעאָרדנעטע נעסטן. אוועקגעוואָרפן האַק און פּאַק, פילט מען זיך שוין היימיש און זיכער. אָט דאָס וועט זיין אַ היים און אַ הויז! דאָ וועט מען שפּילן און זינגען און לאַכן. דאָ וועט מען וואוינען און שטיפן, און זיך לאָזן וואויל־גיין. דאָ וועט מען אָטעמען מאָרגן־לופט. דאָ וועט מען פאַר־געסן וואָס נעכטן געווען.

קוט מען אויף אַלץ מיט גרויס פאַרוואונדערונג. זעט מען אַ פויגל־נעסט און בינען־הויז. גאַפט מען אויף אַלץ. „„אַך, ווי שיין!" פלאַמען בליקן אַזוי צעמישט און אומגלויבלאַך.

לויפט מען צום טייך. זעט מען זילבער־קלאָר וואַסער. דערוועקן זיך באַגערן. אַזעלכע ווילדע און פאַרשאַרטע. די כוואַליעס לאָקן. דאָס וואַסער רופט. האַ! אַ וואָרף אַריין, מיט'ן קאָפּ אַרונטער.

רופט אַ קלאַנג אַרויף צו זיך: קינדערלאַך... לאַך... קומט אַהער. אַהער... ס'איז צייט...

זיצט מען צוזאַמען צווישן אייגענע יאַטן. באַקאַנטע פון פאַריאָרן. חברים אין קינדערלאַנד — חברים אויף אייביק. דאָ אין קינדערלאַנד — וואונדערלאַנד.

* * *

אויסגעטרוימטער מאָרגן איז געקומען אין קינדערלאַנד. וואָס ס'איז ערגעצ־וואו פאַרבאָרגן, איז אַנטפּלעקט שוין אין וואונדערלאַנד.

מיט אָנגעשטרענגטן ווילן וועלן געפּלאָגטע און באַליידיקטע אויפבויען ניי־וועלט.

שפּילעוודיק־לייכט בויט מען דאָ ניילאַנד.

מיט נקמה־געפיל וועלן מיליאָנען אונטערדריקטע זיך דערהייבן. רוקנס וועלן זיך אויסגלייכן. אָרעמס וועלן זיך שטרעקן. אַזוי וועט עס זיין. ווען ניט היינט, איז מאָרגן.

אין קינדערלאַנד איז'ס שוין היינט. דאָ זיינען מיר דערלייזטע, יונגע. און פריי און שטאַרק. דאָ איז ליבשאַפט. דאָ איז דער גאַנג אַזוי לייכט. דאָס טאָן אַזוי פריידיק. ווי אַ לעגענדע, ווי זוניקע בלויקייט, נעמט עס אַרום און פאַרכאַפּט. קיין ציינקריצעניש, קיין געראַנגעל. דאָ:

„גייען מיר באַקראַנצט מיט בלומען,
האַנט אין האַנט אַרומגענומען.
זינגען, שפּילן מיר און טאַנצן.
און פאַר פרייד די אויגן גלאַנצן".

זיינען מיר גרייט אויפצונעמען אַלע פאַרוואָגלטע און פאַרשטויסענע ביי אונז אין וואונדערלאַנד. דאָ איז זייער אָנשפּאַר.

מיט'ן כח פון ריינעם ווילן און געפליגלטער פאַנטאַזיע האָבן מיר אַרויסגעצוי־בערט אונזער ניילאַנד.

דערמאָנען מיר זיך דאָ אָן אונזערע געהייליקטע העלדן. מישן מיר דאָ אויף די גאָלדענע בלעטער פון גלאָרדייכע געשעענישן, פון פאַרגאַנגנהייט.

דערמאָנען מיר זיך אָן הירש לעקערט. ווי אַ לויכטנדיקער שטערן בליצט ער אויף אין אונזער זיכרון. ס'וויקלען זיך פאַנאַנדער בילדער, הערלאַכע און שיינע.

אָט איז דער וואַלד. אָט גייט מען צו דער געהיימער פאַרזאַמלונג. אויף די וועגן זיצן טרייע היטער. זיי ווייזן דעם וועג.

וואָס יאָרן האָבן פאַרשלונגען, ווערט מיט אַמאָל ווידער באַשיינפּערלאַך דער־וועקט.

„„חברים! מיר זיינען אַהער געקומען...״

מיט וויפיל האַרצקלאַפּעניש פלעגט מען זיך פאַרזאַמלען אין די וועלדער פון דעם הערראָישן רוסן־לאַנד. טיף־גערירט האָבן מיר נאָכדערציילט די וואונדערלאַך־העלדישע מעשים. מיט וויפיל באַגייסטערונג האָבן מיר געלייענט וועגן יענע שוואַרצ־אויגיקע, וואָס זיינען מיט אַזויפיל מוט און פאַראַכטונג געגאַנגען צו די תליות. געהייליקטע געשטאַלטן פון אונזער דמיון! דאָ אין ניילאַנד וועלן מיר אייך גע־דענקען.

אין אונזער וואונדערלאַנד דערציילן מיר עס פאַר די יונגע. מיט נצחון־געפיל זינגען מיר אין ניילאַנד:

„ברידער און שוועסטער פון אַרבעט און נויט.
אַלע, וואָס זיינען צעזייט און צעשפּרייט״.

ווילנער גאַסן, אַרבעטער קומען אָן, אַ רויטע פאָן.

לעקערט'ס וואַרשטאַט. אָט זיצט ער, ווי פון געדעכעניש אַרויסגערופן, מיט זיין אויפגערודערט האַר — דער צוקונפטיקער מאַרטירער.

שטעלן מיר אים אַ דענקמאָל. טראָגן צוויי כשר'ע קינדערישע הענטלאַך אַ קראַנץ. ווערט מען גערירט. שטייען טרערן אין די אויגן. צי האָט דאָס הירש געהאָפט, אַז זיין נאָמען וועט אַזוי פאַרהערלאַכט ווערן אויף זיין לעצטן גאַנג?

אונזער ניילאַנד איז וואָר־געוואָרענער חלום.

גייען מיר אַלע ווייס־געקליידט. יום־טוב קלייד איז ווייס און רויט.

ניילאַנד פאָן פלאַטערט הויך. מיט רויטן געזאַנג מאַרשירן מיר צום יום־טוב פון פרייד.

„שטייט אויף איר אַלע ווער ווי שקלאַפן...״

אין וואונדערלאַכן ניילאַנד קלינגט העכער און שענער דאָס ליד פון באַפרייאונג.

דאָ אין קינדערלאַנד האָבן די ווערטער אמת'ן זין.

ניילאַנד — קינדערלאַנד — וואונדערלאַנד.

גרויסע דריי־אייניקייט!

KALMON MARMOR
NEW YORK

אייזיק פּלאַטנער:

קומט אַ קינד אין קינדערלאַנד.

קומט א קינד פון שטאָט,
און ברענגט קיין ליבשאַפט ניט,
קאָן ער ניט פאַרטראָגן,
לערערישע הענט...
קינד מיינס, האָב קיין מורא ניט,
זיי בארוט
און וויין ניט דורך דער נאַכט.
אויף דיין קינדערישקייט וואַכט
א טרייע האַנט,
א בוים,
אַ שטערן אויפן הימל,
און א בלויע ווייכע נאַכט.

א מענש מיט אַ ליכט
דרייט זיך אום,
גייט ארום, אזוי שטיל.
ווער עס וויל,
דאָ פאַרביי.
זאָל ער לייגן די טריט
שטילערהייד,
ווי אַ גלעט פון אַ האַנט אויף אַ באַק.
קינדערלאַך שלאָפן געשמאַק,
און פאַרדעקט, און באַהיט
פון גערויש פון ארום,
פון אַ מענש מיט אַ ליכט, וואָס גייט אום.

אַ קינד ווערט קראַנק ביינאַכט,
אין מיטן פעלד.
די ליפּן אין אַ היץ פאַרשמאַכט,
אין מיטן נאַכט, אין פעלד.
עס וויינט אַזאַ געבעט —
מאַמע, מאַ,
און ציט די הענטלאַך אויס,
און גלעט די לופט,
און רופט —

מאַמע, מאַ...
— עמיץ נעמט זיין קאָפּ אויף שויס,
און גלעט אים אויס,
מיט ציטערדיקע הענט,
און זאָגט עס — שאַ,
און וויגט עס איין,
און זיצט דערנאָך אַליין, און טראַכט,
אַ קינד איז קראַנק אין מיטן נאַכט...

קינדער האָבן שוואַרצע קעפּ,
און העלינקע, און בלאָנדע אויך.
און שוואַרצע, סאַמעטענע אויגן.
בעקלאַך מיט אַ ראָזן הויך
באַצויגן.
נעזעלאַך ווי טרויבן,
און הענט,
ווי פליגעלאַך ביי טויבן.

קינדערישע רייד —
אַ ווילד באַוואַקסן פעלד,
וואָס רוישט אין ווינט.
א פרייד
צעשטראַלט, צעהעלט,
וואָס פליסט און רינט,
אַ קוואַל,
אַ וואַסער־פאַל,
אַנטקעגן זון.

קינדער ווייסן בלויז דאָס אייגן לעבן,
זיצן זיי אין ראָד, און שפּילן,
איינס דאָס אַנדערע דערנעבן.
ווערן נענטער די געפילן,
שפּילט מען שוין צוזאַמען,
אין אַ קינד, און טאַטע מאַמען.

קינדער, קינדער ווייסט איר שוין
וואס עס טוט זיך אויף דער וועלט?
כ'וועל א מעשה'לע דערציילן,
א מעשה'לע ווי אייך געפעלט.
— אמאָל איז געווען א האַר, און א
קנעכט,
דער קנעכט איז געווען א גוטער,
געאַרבעט בייטאָג, און געבענקט אין
די נעכט,
נאָר געווען איז דער האַר זייער
שלעכט,
געמאַטערט זיין דינער, צום טויט,
און די קינדערלאַך זיינע פאַר שקלאַפן
געמאַכט.
איז איינמאָל אַרוים אַזאַ ליכטיקע זון,
און געלאַכט,
מיט רויט, און מיט ווייס, און מיט
גאָלד,
און מיט פּראַכט.
און אַ לוסטיקייט איז אויף די קינדער
אַרויף,
אַז די אייגעלאַך האָבן געברענט,
און די ערד האָט דערוואַכט,
אַז עס האָבן די טעג שוין די נעכט
ניט דערקענט,
און אַ לעבן א נייער, איז אַרוים אויף
דער וועלט...

— — — — — — — — — —

האָבן זיך אַלע פאַר די הענט אָנגע־
נומען,
אין רינגען, אין רעדער צוזאַמענגע־
שלאָסן,
און אַריין אין אַ טאַנץ, אין א ניגון
פון בלומען.
און איבער די ביימער געגאָסן,
געפלאָסן,
האָט אַ ליד, אַזאַ מעכטיקע פרייד.
פון ווייס, און פון רויט,
פון ווייץ, און פון ברויט,
און איבער דער לענג, און דער ברייט
פונ'ם לאַנד
זיך צעשאָטן.
ווייס, און רויטע פלעקן,
אויפן שאָטן,
אויסגעטראָטן, איינגעטראָטן,
פרייד, און ליכטיקע קאָלירן.
זונען־שטראַלן שעמערירן,
הילכיק קלינגען גלעקער,
פריילאַנד, ניילאַנד...

אוונט קומט שוין אָן,
די זון פאַרגייט,
עס הילן זיך די בערג,
און בוימער ריידן טונקעלע רייד —
עס קומט אַ קינד פון שטאָט,
און ברענגט קיין ליבשאַפט ניט,
קען עס ניט פאַרטראָגן,
לערערישע הענט...

* * *

איך בעט אין מחשבה פאַר קינדער,
זיי זאָלן ניט ווערן פאַרפאַלן
אין פלאָנטער פון מיינע מעת־לעתן.
זיי ווייסן דאָך גאָר ניט די קליינע.
ס'האָט איינס אמאָל אַריינגעקוקט
אין מיינע אומעטיקע אויגן,
געפרעגט — וואס איז דיר?
ראָזע, פּוכקע בעקלאַך ט'עס געהאַט.
זיין פּיצל נעזל האָט געציטערט,
און אויסגעבלאָזן אויף מיין האַנט אַ
ווארם ווינטל.
כ'האָב עס אויפגעזעצט אויף שויס,
און אָנגעקוקט.
ס'האָט געשמייכלט ליב,
מיט הענטעלע אַפיר געטאָן
אויף מיין באַוועקסענעם געשטאַלט,
ווייך געמאַכט א סטרונע אין מיין
געמיט.

כ'האב זיך פארגעסן מיין פיין,
געשפילט מיט דעם אן אוונט לאנג,
און אויסגעלאכט די תמימות פון מיין
האַרץ.

נאכדעם, אין דער שפעטער נאכט,
איז מיר געוועזן באנג —
א קינד...

קינדערלאנד, אווגוסט 25, 1927.

ה. נאוואק:

דער וועג צו ניילאנד.

פארשידענע וועגן פירן אונז צו ניילאנד. וועגן שוין אביסעל אויסגעטראטענע און וועגן נייע. וועגן אויף וועלכע מע מוז די גאנצע צייט קעמפן, און אפטמאל אפילו מיט אכזריות פארניכטן דאס אלטע, און וועגן אויסגע'חלומ'טע, שטילע.

פאר'מיאוס'ט איז אונז אלע שוין געווארן דאס אלטלאנד. די פראטעסט־גע־שרייען קעגן דער אומגערעכטיקייט דערגרייכן שוין די הימלען. עס הערן זיך אין אלטלאנד שוין צו אפט די קרעכצן פון די אומגליקלאכע, די געוויינען פון די ליידנ־דיקע און די ווילדע פרייד־אויסרופן פון די אנגעזעטיקטע, די דריקער.

זאלן מיר אלע, טאקע גייענדיק אפשר אויף פארשידענע וועגן, וואס שנעלער דערגרייכן צום טויער פון ניילאנד!

זאלן קינדער, וואס לעבן זיך אריין דא ביי אונז אינ'ם ניילאנד־חלום אנזאפן אין זיך באמת דעם גייסט פון ניילאנד און מיט יוגנט־מוט און פרישקייט זיך נעמען פארווירקלאכן אונזער לאנג־געגארטן ניילאנד!

א. לוצקי:

א פליגעלע אין פעלד.

א פליגעלע פליט:
זש זש זש זש.

פליגעלע קליין —
טראגט זיך איין אליין.
אין בלויער וואו.
אין רויער רו.

א צאפלדיק געשטאלטעלע,
א באשאף.
א לעבן פלאטערט.

חיות'ל קוים —
ראשט אין רוים:
וועלט־מיין.
וועלט־מיין.

טעג און נעכט.

א טאג —
א טויב.

קומט א טאג —
א טויב צעפליען.

א נאכט —
א קראָ.
קומט א נאכט —
א קראָ צעפליען.

טעג —
טויבן.
נעכט —
קראָען.
פליען און צעפליען
טויבן, קראָען.

נייל אַנד־פאַרוואַלטונג.

זלמן יוגער:

אַמאָל אַזוי...

1

דער אומעט איז אַ רעגן,
גוט איז זיצן דאָרט
געדולדיק,
גוט איז דורכגעווייקט
דאָרט ווערן
־ורך און דורך.
גוט איז זיצן אין א רעגן.

2

אַמאָל איז גוט צו זיין אזוי,
אז גרויסע זאָלן שמייכלען שטילער־
הייט
צו זיך אַליין,
און יונגע זאָלן ברענגען רייץ צום
שמייכלען
רונד און דורכגעווייטיקט
ביז צום סוף
מיט צאַרט.

3

זיץ אַמאָל און וואַרט,
און האס דאָס וואַרטן
אַזוי שטאַרק
ביי דיר אין האַרץ,
אַז כאָטש צוריים זיך שטיק אויף
שטיק,
כאָטשע שיק דיין פולס אוועק אַליין
און היים אים גיין
אזוי זיך קלאַפּנדיק,
און היים אים גיין!
און בלייב דו שטיין
אליין —

4

געקומען איז צו מיר אַהער
פון ווייטע לענדער
אַ פרעמדער — דורך און דורך
מיט פרעמדע רייד.
און לייכט איז מיר געוואָרן
דאָ מיין זיין.

***

געקומען איז אַ חבר מיר צו גאַסט,
א פרעמדער,
מיט אַזוינע מאָדנע רייד.
האָב איך פאַרוויקלט שטיל מיין אמת
אין אַ וויג
און אים געבעטן זיצן מיט אַ ליד.

פאַלן טרערן אין אַ רעגן...

פאַלן טרערן אין א רעגן,
ווערן דאָרט צעמישט,
זוכט א מענש שוין איבער וועגן,
זעט ער גארנישט נישט.

שטייט אַ בוים און היט די וועגן,
„בוים! ביסט שטאַרק און שלאנק!"
שפּרייט מענש אוים די הענט אין רעגן,
רעדן אויגן:

אַ, בוים,
ביסט קלוג און צייטיג גרין
און שלאנק מיט יאָרן
עס גייט קיין האַרץ-קלאַפּ נישט פאַרלאָרן,
דאָרט ביי דיר.
טאָ זאָג-זשע מיר:
וואָס ווייסטו וועגן טרערן אין א רעגן?
„גוט איז א רעגן,
און בעסער וואָס עס רעגנט היינט
היינט וואָלט שוין סיי ווי סיי גערעגנט,
און שטענדיק ווען עס פאלט א טרער איז גוט."

פאַלן טרערן אין א רעגן,
ווערן דאָרט צעמישט,
זוכט א מענש שוין איבערוועגן,
זעט ער גארנישט נישט.

יהודית קאָהען:

בילדער פון קינדערלאנד

1. פרימאָרגן.

א כישוף ליגט אויף באַרג און פעלד —
גאָט שלאָפט.
אַלץ פאַרהילט אין נעבל־גרוי,
אין טונקלקייט.

א צווישטשער פון טויזנטער פייגל צעגיסט זיך,
און רופט דורך דער קלינגענדער שטילקייט — דעם טאָג.

האַלב טונקל און שטיל — אינגאַנצן שטיל. די קינדער שלאָפן נאָך, ערנסטע און שמייכלענדיקע פּנימ'לאך אויף די קישנס צעוואָרפן. פון הינטער די ביימער רוקט זיך ארויס די זון און גיט א וואָרף א בלישטשענדיקן שטראל דורכ'ן פענסטער. איינע רייבט זיך אויס די אייגעלאך, א צווייטע, א דריטע, — מען ליגט שטיל און מען דערציילט זיך די נאַכטיקע חלומות.

אינמיטן צעקלינגט זיך דער גלאָק. הוי! אויפשטיין! אויסגערוטע שפּרינגט מען פון די בעטן און מען גרייט זיך צו א נייעם טאָג ארבעט, שפּיל, געזאנג און פרייד!

2. בריוו.

מען טיילט אויס בריוו ביים עסן. מיט אומגעדולד וואַרטן די קינדער: „אָט־אָט, די לערערן האָט א בריוו פאַר מיר". ס'אַרא פרייד! ס'אַרא גליק עס שיינט ארויס פון די קינדערשע אייגעלאך — אוון קלייניקייט! א בריוו דערהאַלטן!

און אָט זיצט איינע אָן א זייט — גאָרניט דערהאַלטן. וויפל אומעט ס'איז אויסגעגאָסן אויפ'ן פּנימ'ל; מען וואָלט געמיינט אז דאָס קינדישע הערצל קען גאָר אזא'ן אומגליק ניט פאַרטראָגן. ווי לייכט מען קען א קינד גליקלאך אָדער אומגליקלאך מאכן!

3. בלימעלע באַשרייבט איר פאָטער פאַר מיר כדי איך זאָל אים גלייך דערקענען.

— ער איז הויך, און האָט בלאָנדע האָר און שיינע בלויע אויגן, און ער איז א גוטער — אזא גוטער!

4. פרייטיק אינדערפרי.

אין קינדערלאנד קאָכט און ראַשט און זשומעט. קינדער לויפן אהין און צוריק מיט וואַסער, בעזימער, מאָפּס. מען וואַשט, מען רייבט, מען שייערט. אַלץ מוז ווערן ריין און קלאָר. א גאַנצן פרימאָרגן ארבעט מען. און נאָך דער ארבעט — מיד? ווער זאָגט עס?

„זעט אונזערע הענטלאך
צי זיינען זיי מיד;
מיר ענדיקן די ארבעט,
און זינגען א ליד!"

און שנעל לויפן קינדער — מען דארף נאָך אָנרייסן בלומען אויף אויסצופוצן די באָנגאַלאָ מען דארף נאָך בילדער אויף די ווענט אויפהענגען. און איינער באַרימט זיך פאר'ן אַנדערן: „אונזער באָנגאַלאָ איז היינט די ריינסטע און די שענסטע". אמת, קינדער, אמת — איר זייט אַלע גערעכט!

שיף־געוועטן אַפן שיינעם סילוועז לויק.

5. געריכט.

זונטאָג ביינאַכט — א געריכט אין באָנגאַלאָ. די לערערן און די קינדער זיצן אויף די בעטלאך. אַלע ערנסט שטרענג. איינע איז אָנגעקלאָגט — זי האָט געטומלט ווען די קינדער האָבן געדארפט שלאָפן גיין. איינע נאָך איינע זאָגן די קינדער עדות קעגן איר. די פארטיידיקערן שטעלט זיך אויף, און ווי א ריכטיקער אדוואקאט טענה'ט זי:

„עס איז נאָך געווען צען מינוטן פאר'ן צווייטן גלאָק. מיר מעגן אין יענער צייט ריידן צווישן זיך."

עס העלפן אָבער ניט אירע באַווייזן. די אָנגעקלאָגטע האָט פארבראָכן קעגן די געזעצן פון דער באָנגאַלאָ — זי האָט אנדערע געשטערט, און זי ווערט דערפאר באַשטראָפט. עס ווערט פאָרגעשלאָגן א שטראָף און אַלע שטימען צו — א גאַנצע

וואָך צייט וועט זי ביים טיש קיין קענדי ניט באקומען! א שווערע שטראָף פאר א קינד; אָבער עס ווערט שטרענג דורכגעפירט. ווען די לערערן פארגעסט און דערלאנגט דער באשטראָפטער קענדי, זאָגט זי זיך אָפּ — „איך טאָר ניט. עס איז מיין שטראָף!"

6. דעם 23סטן אווגוסט.

עס דערוואכן די קינדער אין א גרויען רעגנדיקן טאָג און דערוויסן זיך די נייס אז סאקאָ און וואנזעטי זיינען טויט!

„טויט?" — קינדער פרעגן איבער, — „ביסט זיכער, אז ס'איז דער אמת?"

„יאָ, דער טרויעריקער אמת..."

א גרופּע אינגערע קעמפּ קינדער מיט זייערע לערער.

אין באָנגאַלאָ ווערט שטיל. מען פארטראכט זיך. א פּאָר הייבן אָן אונטערזינגען דאָס רעוואָלוציאָנערע טרויער־ליד. רואיק טוט מען זיך אָן, מען מאכט די בעטן און מען גייט צו פרישטיק. אזוי ווי דער קעמפּ וואָלט פּלוצלינג אפּגעשטאָרבן — אזוי ציען זיך שטילע רייען קינדער צום עסצימער, און מען הערט בלויז ווי דער רעגן גיסט, גיסט — — אין עסצימער הערשט א מאָדנע שטילקייט. פארכמורעטע זיצט מען ביי די טישן און מען וואַרט. פון דער שטילקייט רוקט זיך ארויס דער קול פון אונזער דירעקטאָר — לאנגזאם, קוים וואָס מען הערט: „דער'הרג'עט נעכטן ביינאכט זיינען ניט צוויי מענטשן, נאָר דער'הרג'ט איז גערעכטיקייט, און אויף דעם זאָל מען טרויערן". פון איין ווינקל הערט זיך, ווי א קינד כליפּעט:

„געשטאָרבן סאַקאָ און וואַנזעטי — געשטאָרבן גערעכטיקייט...״
און גאָט אַליין וויינט אויפ׳ן גרויסן אומגליק...

7. פאַרנאַכט.

פאַרנאַכט. לאַנגע שאָטנס ציען זיך פון די צעדערן און צעלייגן זיך אויף די לאָנקעס. די זון האַלט ביים פאַרגיין הינטער די בערג. א פאַרגעניגן איז דאַן דורכצוגיין דעם קעמפּ. ביי יעדער באָנגאַלאָ זיצט דער לערער אַרומגערינגט פון די קינדער. דער לערער דערציילט א מעשה און אַלע הערן זיך איין. ס׳איז שטיל און רואיק.

אינמיטן פון א שמועס פאַרקוקט זיך א קינד אויפן הימל. ווי שיין עס איז די טיפע בלויע ווייטקייט מיט די ווייסע מיט גאָלד באַזוימטע וואָלקענדלאַך! דער לערער באַמערקט עס אויך.

„קומט, קינדער, לאָמיר גיין שפּאַצירן״. מען גייט און מען קוקט אויפן הימל. יעדער פּרוּווט געפינען א פאַרגלייך.

„די וואָלקנס זיינען ווי שניי״ — זאָגט איינער.

„ניין, ווי א סך ווייסע שעפּסן״ — רופט זיך אָן א צווייטער.

איינער, א נאַשער, כאַפּט זיך אַרויס: „די וואָלקנס זיינען ווי „וויפּט קרים״. אַלע לאַכן. און מען גייט ווייטער — אינ׳ם שטילן זומער אָוונט...

8. אַ לבנה נאַכט.

קינדער טרוימען פון לבנה
באָדן זיך אין זילבער־שיין;
ווען די נאַכט איז אַזא שיינע,
און זי לאַכט אין בעט אַריין.

גרויסע גייען אום פאַרטרוימטע
יעדער פאַר זיך; ווער עס וויל,
לאָזט זיך אויך אין צויבער וויגן,
זינגט זיך אונטער אין דער שטיל.

9. ביים קעמפּ־פייער.

א וואונדער־בילד איז פון דערווייטן דער קעמפּ־פייער — די מענשן, די פלאַמען, די זיילן רויך, די ביימער, און דער טייך. קומענדיג נעענטער זעט מען הונדערטער פרייליכע פּנים׳ער באַלויכטן פונ׳ם רויטן שיין.

מען טיילט „לאַלי־פּאַפּס״. א וואַלד מיט קינדערשע הענטלאַך זיינען אויפגעהויבן אין דער לופטן: „גיב מיר א לאַלי־פּאַפּ, גיב מיר״ — — קליינטשיקע הענטעלאַך; רונדיקע. ווי שיין זיי זיינען ביים שיין פון קעמפּ־פייער!

10. אַ רעגנדיקע נאַכט.

א נאַסע פינסטערקייט איז איבער אלץ צעגאָסן. ביימער, אזעלכע משונה'דיק הויכע שטאַרן אין דער שוואַרצקייט אריין. דער וועג גלאַנצט אנטקעגן גליטשעדיק נאַס, און די טראָפּנס פאַלן, הערן ניט אויף צו פאַלן. א שוידער איז דאַן צו זיין אין דרויסן. דורך דעם געוועב פון רעגן, נאַכט, און אומעט שיינען בלישטשענדיק די פייערן פון די באָנגאַלאָס ארויס.

מען קומט אריין. אינווייניק איז ווארים און ליכטיק. קינדער זיצן אויף די בעטלאַך. איינע נייט א קליידל פאַר איר ליאַלקע, איינע לייענט, איינע דערציילט א מעשה א גרופּע קינדער, אלע שטיל, שטיל. — מאַכט ניט קיין טומל. די לערערן שלאָפט — זי איז זייער מיד. און אויפן דאַך קלאַפּט דער רעגן — אזוי מאָנאָטאָן...

11. ביים שלאָפן גיין.

עס קלינגט דער ערשטער גלאָק צום שלאָפן גיין. קינדער טוען זיך אוים און מען לויפט זיך איינוואשן. מען קומט צוריק. עס ווילט זיך נאָך לאַכן און שפּילן, אָבער די לערערן זאָגט: „גיין, צייט צו גיין שלאָפן". און לעשט אוים דאָס פייער. מען ליגט שוין אין בעט אבער מען איז נאָך ניט שלעפעריק. איינע טוט א לאַך, א זונג, און אלע צעלאַכן זיך. די לערערן הייבט אָן צו ריידן שטיל, געשושקעט — ששש! ש־א! עס ווערט רואיקער. קינדער דערשרעקן זיך אליין פאַר דער שטילקייט. ווען א קינד וויל איצט א געשריי טאָן האָט עס אזוי ווי מורא. די נאַכט דריקט ארונטער און ברענגט רואיקייט. יעדער שאָרך מאַכט עפּעס אזוי ווי א לאָך אין דער שטיל־קייט... לאַנגזאַם, אונבאַמערקט, גליטשט דער שלאָף זיך אויף די אויגן, — און ארום איז שטילע נאַכט און שטערן־שיין...

אונזער וועלט

נחום ווייסמאַן:

מיין וואַסערמיל.

1

אויף אַ ווייטן סטעפּ,
אין אַ טאָל אַ ברייטן —
וואו סע וואַקסן הויכע,
ווילדע דערנער קווייטן —
שטייט אַ מיל אַן אַלטע.
האָט זי פענסטער קליינע
פונ׳ם מעל פאַרשטויבטע,
האָט זי ווענט צעמוילטע
פון דער זון באַרויבטע.
ביי דער זייט פון ווענטל
שטייט אַ ראָד אין דרויסן —
און דער פאַל פון וואַסער
דרייט דעם ראָד דעם גרויסן.
פאַלט אויף אים דאָס וואַסער,
דרייט ביים זייט דאָס ראָד זיך —
דרייען זיך די שטיינער
אין דער מיל דער אַלטער;
ציטערן די ווענטלאַך
פונ׳ם מעל פאַרשטויבטע,
קלינגען אַלע שייבלאַך
פון דער זון באַרויבטע.

2

פון דער הייך
ברומט מיט כח,
זידט אין ברעג
די נאַסע שרעק.
וואַסער־פאַל,
ברייט געפּראַל;
ווילד געשפּריץ,
בייז געקריץ.
שנעל געיעג
אויפ׳ן וועג;
ראָד געדריי —
פרייד געשריי.
פאַלט אַראָפּ
אין פאַל גאַלאָפּ,
קושט דעם ברעג
און שוימט אַוועק!

3

שטיינער לויפן,
ניט דערלויפן
און צערייבן
און פאַרטרייבן.
קלינגען קוישן,
רעוועז, רוישן;
שטירצן ציינער,
שרייען שטיינער.
מעל געמאָלן —
אָפּגעמאָלן —
און דער קאָרן
ניט געוואָרן.
וואַרטן גויעס
מיט פּאָפּשויעס;
זעק צעוואָרפן —
אָנגעוואָרפן.
ווער פאַריאָגן —
וועט דעריאָגן;
ווער דערכאַפּן —
וועט פאַרכאַפּן.
קלינגען קוישן
רעוועז, רוישן;
שרייען שטיינער,
שטשירן ציינער.

4

שקאָצימלאַך און שיקסעלאַך,
שרה׳לע און איך —
לויפן אין דער מיל אַרום

באָרוויסע אָן שיך.
שפּילן מיר אין כאַפּעלאך,
שרה׳לע און איך;
איך גאַר כאַפּן שרה׳לן —
שרה׳לע גאַרט — מיך.
לויפט זי און באַהאַלט זיך אויס
לעבן פולן קויש;
לויף איך נאָך געפינען זי —
וועמען אַרט דער רויש!...
לאָוט זיך כאַפּן שרה׳לע
און דערלאַנגט איר האַנט;
זעצן מיר זיך פאַר דער פריזבע —
אין דרויסן ביי דער וואַנט.
שווייגן מיר גלייך מיט די ווערבעס
האַרטע ביי דעם ברעג;
שווימען מיטן טייך געדאַנקען
ערגעץ ווייט אַוועק...

5

שאָטן־שיין פון מיין מיל
פאַר דער פריזבע שעפּטשעט שטיל:
האָסטו אויגן טיפע—בלוי
און פאַרבענקטע אָט אַזוי,
האָט זי אויגן מילדע—שוואַרץ
ווי אַ שפּיגל פון איר האַרץ —
הייבט זיך ביידע אויף אַזוי
ווי דער הויך פון מאָרגנטוי,
ווי דער רויך אין אוונטגרוי,
ביז צום ווייטן
הימל בלוי...

ביי די פאַרשיידענע האַנט־אַרבעטן.

דער עס־צימער פאר די דערוואקסענע.

שיפלען־צייט.

קינדער־גאָרטן גרופּע.

אַפן בייז־באַל פעלד.

דאָס נייע קינדערלאַנד טעאַטער.

דער יום־טוב פון בירגערשאַפט אין ניילאַנד, 1926.

3טע גרופע קינדער נאָך זייער פאָרשטעלונג „בלומען".

שטעקלאך איבונג און טאנץ.

א גרופּע נייולאַנד טענצערס.

אַלע טאַנצן דעם נייולאַנד־טאַנץ פון פרויד.

די פאַרוואַלטונג, א גרופּע טענצער און די קאַפּעליע פון ניילאַנד.

ניילאַנד טענצער.

די דעקאָראַציע און הינטערגרונט איז פאַר דעם בילד „הירש לעקערט".
עס שטעלט פאַר א ווילנער גאַס וואו עס קומט פאַר די 1טער מאַי דעמאָנסטראַציע.

קינדער שאַפונגען

אַלע ציוכנונגען, אויך די חילע, זיינען געמאַכט געוואָרן פון די קינדער אין „קינדערלאַנד". די קינדער שאַפונגען זיינען געשריבן געוואָרן אין די אידיש־קלאַסן אין דעם קעמפּ מיר דערמאָנען אויך מיט פרייד און שטאָלץ אַז יהודית קאָהען און זלמן יוגער זיינען אַמעריקאַנער געבוירענע, וואָס זיינען דורכגעגאַנגען און פאַר־ענדיקט אונזער עלעמענטאַר שול און אונזער מיטל שול. זיי זיינען איצט לערער אין קינדערלאַנד.

יוסף כהן:

מאַשינען

אין גאַס.

זיי לויפן פאַרביי, ווי פאַרסאָפּעטע הענער. זיי בלאָזן און פייפן. פאַרשידענע מעכאַנישע טייוואָלים לויפן איצט אויפ'ן גאַס. אָט לויפט א מאָדנער טייוול פאַרביי. גרין איז זיין קאָליר. הונדערטער מענטשן הענגען אויף זיינע זייטן. ער גייט גלייך ווי א פייל אויף זיינע אייזערנע פּרענטלאַך, און אָט לויפט פאַרביי א לעבעדיקער מענטש... טראַך! עס ליגט שוין א קרבן אונטער די רעדער פון דעם גרינעם טייוול.

פרימאָרגן. וואוהין לויפן דאָס די מענטשן? וואוהין לאָזן זיי זיך דאָס? אָט דערזעט מען א הויכן מויער. ס'איז איינגאַנצן פון שטאָל און שטיין און גלאָז. טויזנטער פענסטער קוקן ארויס פון די זייטן. זיי קוקן מיט אזא שנאה, מיט אזוינע סארדאַנישע לאַכנדיקע אויגן. אָט־אָ־דאָ שטעלן זיך דאָס די הונדערטער מענטשן און שטראָמען אַלע אריין דורך די אייזערנע טירן פון דעם ריז. מיט פּעקלאַך אין

די הענט גייט מען אריין. וואָס האָבן זיי דאָרט צו טאָן? מיר וועלן שוין באלד דערזען די שוידערלאכע ווירקלאכקייט, דעם שווארצן אמת.

אינעווייניק פון דער געביידע זיינען פאראן עפּעס מורא'דיקע גרויסע באשעפענישן. דאָס זיינען ווידער די טייוואָלים. אָט פאנגען זיי זיך אָן צו דרייען. אַ טומל און גערויש קומט ארויס פון זייערע אייזערנע קערפּערס. אזא שרייען און סקריפּען האָט נאָך קיינער ניט געהערט. וואס פאר אַן אינערלאכן ווייטיק פארמאָגן זיי, וואָס זיי קענען ניט אויסשפּייען? אָ, ניין, קיין מענשלאכע נשמות פארמאָגן זיי ניט. פון אייזן און שטאָל זיינען זייערע הערצער געמאַכט. זיי דרייען זיך אַלץ גיכער און גיכער, אזוי ווי זיי וואָלטן זיך געיאָגט נאָך עפּעס, נאָך וואָס? נאָך וואָס? ...

מאשינען געצייכנט פון בערנארד גאָלדנבערג.

אָבער ניט אַליין זיינען די אייזערנע טייוואָלים, ניט איינזאם. לעבן זיי שטייען הונדערטער קרבנות, זייערע מענטשלאכע קרבנות. עס שטייען מענער און פרויען, און אפילו קליינטשיקע קינדערלאך און ארבעטן שווער און ביטער. דער שווייס רינט, די האנט ציטערט, אָבער מען מוז ארבעטן! ... מען מוז דינען די אייזערנע מאשינען.

אין די מאשינען האָבן פארשקלאפט די אָרימע מענטשן, וואָס ארבעטן דאָ. אזוי שטייען זיי שטונדן נאָך שטונדן לעבן די שרייענדיקע רוחות און ארבעטן, ארבעטן. וואָס הגט זיי אזוי צוגעבונדן צו די שרעקלאכע מאשינען? פארוואס אנטלויפן זיי ניט?

דאָ שטייען פארשקלאפטע, פארמאטערטע פרויען, יונגע און אלטע, און מאטערן זיך. לאנג, ביינערדיקע הענט שטרעקן זיך אין לופטן. אוי, וואָס פאר אַ רחמנות! עס שטייען קליינע קינדער מיט בלאסע, קליינע פּנימ'לאך, אזוי צארט, אזוי שוואך. זיי פארשטייען נאָך ניט, וואס איז די קראפט, וואס פארשקלאפט זיי; זיי פאר־

שטייען ניט פארוואס זיי האָרעווען. זיי באגרייפן נאָך גארנישט, צו וואס דארף מען אזעלכע לאנגע ביטערע שטונדן שוויצן לעבן די גרויסע טייוואָלים.

פלוצלינג הערט זיך א פייף. אלץ הערט זיך אויף צו דרייען. וואס איז? די שקלאפן גייען איינזאפן אין זיך נייע כוחות, זיי זאָלן ווידער קענען זיך מקריב זיין צו זייערע אייזערנע געטער, זייערע געטער — אויב ניט, פארוואס ארבעטן זיי מיט אזא'ן אימפעט, מיט אזא משוגענעם אימפעט? עס מאכט ניט אויס, וואס זיי זיינען געמאכט פון שטאָל און אייזן; געטער זיינען זיי, שטארקע, מעכטיקע. דערפאר וואס מענטשן שטארבן און ארבעטן פאר זיי און זיינען זיי אונטערטעניק.

א שוידערלאכער געדאנק פליט דורך דורכ'ן מארך. ס'איז ניט אמת, עס קען ניט זיין. — זיינען די מענטשן מאשינען? האָבן זיי אויך אייזערנע הערצער? פארוואָס קענען זיי אזוי פיל ליידן? אָ, ניין, ניין. זאָגט, אז נישט; זאָגט, אז זיי האָבן מענטשלאכע נשמות, מענשלאכע געדאנקען און הערצער, וואס האָבן ליב, און האסן אפילו. אָבער אויב זיי זיינען טאקע לעבעדיקע פילנדיקע מענטשן, פארוואָס ארבעטן זיי און פארשקלאפן זיך צו אייזערנע מאשינען? וואָס איז די קראפט, וועלכע פארשמידט זיי אין אייזערנע קייטן? פארשמידטע שקלאפן!

מענטשן זייט איר, מענטשן מיט געפילן, מיט הערצער און נשמות. וואכט אויף פון אייער לאנגן שלאָף! באפרייט זיך פון אייער פארשקלאפט לעבן! זייט ניט אזוי פארטעמפט, ווי אייערע אייזערנע ברוטאלע מאשינען! ניט קיין געטער און ניט קיין טייוואָלים זיינען זיי, נאָר מאשינען, אָן הארץ און נשמה, בלויז אייזן און שטאָל! פארכאפט די מאשינען, פארשקלאפט די מאשינען און באפרייט זיך אליין!

יוסף לעסין:

ניילאנד

ניילאנד איז דער טרוים פון די ארבעטער פון דער גאנצער וועלט. עס איז א לאנד פון פרייהייט. דאָרטן איז ניטאָ קיין רייכע וואָס געניסן פון אלע פארגעניגנס און די ארימע ליידן. ניין, דאָרטן געניסן אלע גלייך.

אין קינדערלאנד פרואוון קינדער און לערער צו פארווירקלאכן דעם ניילאנד־טרוים. צו לעבן לויט די געזעצן פון ניילאנד, אָבער דאָס איז ניט גענוג. מ'דארף אויך מאכן א ניי־וועלט. און אז מען וויל עס דורכפירן דארף מען צוערשט אָנהייבן פון זיך אליין. זיין גערעכט צו אנדערע. קיינעם ניט בא'עוולה'ן. מ'דארף זיין א ריינער מענש ווען מ'וויל ווערן א בירגער אין ניילאנד.

לאָמיר דערפאר אלע צוזאמען זיך אָנשטרענגען און פארווירקלאכן דעם טרוים פון ניילאנד.

מרים איידל:

סילוועון טייך.

סילוועון טייך, ביסט ברייט,
מיט ביימער שיין באַקליידט,
דורכזיכטיק, ווי קרישטאָל ביסטו,
וואונדערלאכער אָרט פון רו.
און דער הימל איז אין דיר
פול מיט פייער און קאָליר.
תמיד שיין און תמיד שטיל.
רואיקייט — דיין העכסטער ציל.
סיי פרימאָרגן — סיי ביינאַכט,
האלטסט אונז שטענדיק אין דיין פּראכט.
ווען אויף דיר אַ שיפל פאָרט,
רירסטו, שטופּסטו עס פון אָרט.
שפּאַנט אַ ווינטל — קוים אַ ריר,
שיינט די זון דאָרט איבער דיר,
זעסטו אוים ווי אַ בריליאַנט,
שמייכלסטו — וועט שיין זיין היינט
— יעדערער וואָס הערט דיין קול
וויל מיט דיר זיין אַלעמאָל.

הערי מאַרק:

מיר און ניילאנד

„ניילאנד בויען מיר מיט לידער,
דאָרטן זיינען אַלע ברידער.“

אָט די ווערטער דריקן אוים אין פולן זינען די באַציאונג וואָס די קינדער האָבן צו ניילאַנד.

עס זיינען שוין פאַרביי צוויי יאָר זינט מיר האָבן ניילאנד אין קעמפּ געגרינדעט. יעדעס יאָר שליסן זיך אָן אין דער פרייער ניילאנד געזעלשאפט צענדליקע ענטו־זיאסטישע קינדער. מיט דער צייט ווערן זיי נאָך מער באַגייסטערט און וואַרפן זיך אריין אין די אַלטע טעטיקייטן פון ניילאנד מיט נאָך מער ענטוזיאזם, ווי ווען זיי האָבן זיך אָנגעשלאָסן.

פרעגט זיך די פראגע: ווי קומט דאָס, אַז קינדער זאָלן זיין אַזוי פאַראינטע־רעסירט אין אַזאַ זאַך? איז דאָס צוליב דעם וואס די לערער רעדן וועגן דעם?

די זאַך איז אַ פּשוט'ע. יעדער מענש וואָס האָט נאָר דעם געפיל פון גערעכ־טיקייט וואָלט זיך מיט'ן גאַנצן הארצן אָנגעשלאָסן אין אַ נייער געזעלשאפט, וואו אַלע שטייען אויף איין שטופע, וואו אַלע האָבן די זעלבע געלעגנהייטן, וואו עס זיינען ניט פאַראן קיין רייכע און קיין ארימע און וואו אַלע זיינען גלייכע בירגער.

און אָט אַזאַ לאַנד איז ניילאַנד. אַלע אַרבעטן — אַלע געניסן, אַלע האָבן די זעלבע מעגלאכקייטן און געלעגנהייטן. אַלע זיינען גוטע פריינט און אַלע לעבן גליקלאך און צופרידן. אָט דאָס איז די אורזאַך פאַרוואָס די קינדער זיינען אַזוי פאַר־אינטערעסירט אין ניילאנד, און פאַרוואס מיר אַלע, קליין און גרוים דאַרפן זיך פאַראייניקן צו פאַרווירקלאכן דעם שיינעם טרוים פון ניילאנד.

חוה ווינער:

טרוימען און ווירקלאכקייט

איך זיץ צווישן ביימער לעבן ניילאַנד פעלד. איך האַלט א בוך, אָבער לייענען קען איך ניט. אלץ ארום איז אזוי שטיל.

עס שטייען מענטשן און באַארבעטן די ערד. זיי זינגען לידער. זייערע פּנים'ער זיינען אזוי פריילאך און ליכטיק. זיי ארבעטן מיט גרויס מי. אבער פריידיק איז די ארבעט. עס גלוסט זיך ניט גיין אהיים.

א צווייט בילד. א פאבריק. אויך דאָרט איז צופרידנקייט ביי דער ארבעט.

איך קלער: זיינען זיי צופרידן בלויז מיט ארבעט האָבן זיי ניט אויך קיין אַנדערע פארגעניגס? אין דער מינוט זע איך ווי עס ציען זיך ארבעטער אין טעאטער אריין. עס איז קיין פראגע ניט פון געלט. מען גייט צו קאָנצערטן. אין די אויגן איז אזא צופרידנקייט, אזא רואיקייט.

מיר דאכט זיך, אז זיי זאָגן: „אך, ווי גוט עס איז צו לעבן אויף דער וועלט".

איך עפן אויף די אויגן, עס איז אלץ ווי געווען. איך ליג אויפ'ן זעלבן אָרט און מיר איז עפּעס אזוי גוט אויפן הארצן.

איך פארמאך ווידער די אויגן און איך זע פאר זיך אין גאנצן אן אנדער בילד: איך זע ווי עס גייען מענשן צו דער ארבעט. זיי זעען אוים אזוי אָפּגעריסן און דערשלאָגן. מען לויפט צו די באַנען, מען שטופּט זיך. מיט די לעצטע כוחות קומען זיי צו דער ארבעט. זיי זעצן זיך שנעל אוועק און הייבן אָן ארבעטן. יעדער וויל ארבעטן אלץ מער און מער. עס איז ניטאָ קיין געלט. מען וויל פארדינען כאָטש גענוג אויף עסן.

דער גלאָק קלינגט. יעדערער ווארפט אוועק די ארבעט. פארמאטערט גייט מען אוועק. אנדערע בלייבן נאָך.

עס זעט זיך יא אמאָל אן ארבעטער צווישן די רייכע. דאָס האָט איינער פון זיי גענומען אן ארבעטער מיט זיך. דאָס איז פארבלענדונג.

איך עפן ווידער אמאָל די אויגן. עס קלאַפּט מיר אזוי מאָדנע אין הארצן. און איך הער ווי א שטימע אין הארצן רעדט צו מיר: „זאָרג ניט קינד, ניט אייביק וועט עס אזוי זיין. די באפרייאונג וועט קומען, מוז קומען!"

קינדערלאַנד.

איך ליב קינדערלאַנד, ווייל קינדער־לאַנד איז אזוי פריילאך!

איך ליב קינדערלאַנד, ווייל עס איז אזוי ריכטיק!

איך ליב קינדערלאַנד, ווייל עס איז אזוי שיין!

יאַנקל נאָוואק, 9 יאָר.

ביטרים מאַרמאָר:

דער בלויער אוצר־קאַסטן.

עס איז פרימאָרגן. אַלץ איז שטיל, אַלץ וואָס לעבט האַלט איין דעם אָטעם און וואַרט אויף עפּעס. אַ גאָלדענער זונען־שטראַל באַהעלט די קעניגין פון הימל. לאַנגזאַם זעצט זי זיך אויף איר טראָן, די הויכע, גרינע בערג. זי קוקט זיך אַרום: בלוי דער הימל, בלוי דער טייך, בלויקייט אָן אַ סוף. זי שמייכלט פריינטלאַך צו אַלץ, וואַס לעבט; זי רויטלט זיך פון אַלע די קאָמפּלימענטן וואָס מענש און נאַטור שיקן איר צו. די קעניגין טוט אַ מאַך מיט דער האַנט, און די וועלט דערוואַכט. מיט אַ זיפץ הייבט זי זיך אויף פון איר טראָן און גייט שפּאַצירן.

אויפ'ן בלויען אוצר־קאַסטן באַווייזט זיך אַ וואָלקנדל, נאָך איינס. אָט זיי־נען פּוכיקע ווייסע פייעס, חיות, פייגעלאַך, פּנימ'ער פון מענשן. ווייסע, לאַנגע פעדערן, פלאַטערנדיק. פליגלען פון מלאכים, הערנער פון טייוואָלים, קינדערשע שפּילצייג און וואָס ניט. אַלץ איז ווי אויף אַ מאַלערס לייוועגט. באַלד ווערט די וועלט אָנגעפילט מיט אַ פרייד פון עקזיסטירן, פון לעבן. זיי בייגן זיך און קייקלען זיך. זיי האַלזן זיך און שפּילן, לויפן שנעלער, שנעלער, טאַנצן לייכטער, פרייער, ביז זיי מישן זיך אויס אין איין גרויסן, שיינעם טאַנץ פון פרייד.

* * *

די זון איז שוין אין מערב זייט. זי קוקט און קוועלט. אין איין ווינקל ציט זיך אַ לאַנגער, דינער שלייער, אַזאַ ווייכער.

דאָרטן בייזערט זיך אַ טונקל בלויער וואָלקן. נאָר די גאָלדענע זונען־שטראַלן טאַנצן אַרום אים, און ער שמייכלט.

דאָ זיצט איינער אָן אַלטער מיט אַ ווייסער, לאַנגער באָרד, טיף פאַרטראַכט. ער זעט אפילו ניט די בלויע פייגל לעבן זיך, הערט אפילו ניט דעם געפלאַטער פון די ראָזעווע פליגלען. דאָרטן שפּינט אַ רענגבויגן מיט פּאַסן פון רויט און בלוי און גאָלד, וויאָלעט און ראָז.

דאָ וואַקסט אַ פלאַנץ, גרין־בלוי די בלעטער, מיט צעבליטע געלע בלומען.

די זון גיט אַ לעצטן בליק אַרום זיך, באַלויכט די וועלט מיט איר שמייכל צום לעצטן מאָל און פאַרשווינדט הינטער די בערג. אַ שטילע מרה־שחורה באַ־הערשט די וועלט. באַוועגן זיך די וואָלקנדלאַך אין אַ רואיקן טרויער־טאַנץ. זיי געזעגענען זיך און ווערן פאַרלנירן אין דער טיפער בלויקייט... שטיל, שוואַרץ ווערט די וועלט.

בערנארד גאָלדנבערג:

טרוים און ווירקלאכקייט

דער טרוים איז ניילאנד און די ווירקלאכקייט — איז אַלטלאַנד. אין ניילאנד זיינע אַלע מענשן גלייך. יעדערער טוט זיך זיין ארבעט און לעבט אין שלום מיט זיינע שכנים. איך וועל דערציילן א קליין ביסעלע פון דעם לעבן פון א ניילאנד בירגער.

איידער די זון גייט אונטער הערט אויף דער ניילאנד בירגער ארבעטן. ער נעמט צוזאמען די זאכן, וואס ער האָט געמאכט יענעם טאָג און ברענגט זיי אין דעם פּלאַץ, וואס די געזעלשאפט האָט באשטימט. אויב ער דארף האָבן עפּעס, נעמט ער עס. עס דארף ניט באצאָלן, ווייל אזא זאך ווי געלט איז ניטאָ אין ניילאנד. אויב א מענש ארבעט, גיט ער אָפּ זיין ארבעט דער געזעלשאפט און קריגט וואס עס דארפט. ער קומט אין זיין שיינער, ליכטיקער היים, וואו זיינע געזונטע און שטארקע קינדער און זיין גוטע ווייב פרייען זיך מיט זיין קומען. זיי זעצן זיך אוועק און נעמען עסן זייער אָוונטברויט. ביים עסן זיינען זיי זייער פרייליך. נאָכדעם זינגען זיי לידער און לעזן צייטונגען און ביכער. די מאמע זאָגט, אז זיי דארפן זיך צוגרייטן צום מאָרגנדיקן יום טוב. עס וועט זיין „דער יום טוב פון פרייד". די מאמע נייט אויף קאָסטיומען, וואָס אירע קינדער וועלן דארפן פאר דעם יום טוב. זי פרייט זיך, ווען זי טראכט, ווי שיין אירע קינדער וועלן אויסקוקן און די טעניץ און די אנדערע גימנאסטישע איבונגען. פאר'ן שלאָפן דערציילט דער פאָטער א מעשה זיינע קינדער. דאָס איז די מעשה וואָס ער דערציילט:

„לאנג, לאנג צוריק האָט געלעבט אַן אָרימער ארבעטער. גאָר פרי, נאָך איידער די זון איז אויפגעגאנגען האָט ער שוין געדארפט גיין ארבעטן. א גאנצן טאָג האָט ער געארבעט אין פאבריק. איין מאָל א טאָג האָט מען אים אפּגעלאָזט אויף א פּאָר מינוט, ער זאָל קאָנען עסן. ערשט א שעה אָדער צוויי נאָכ'ן זון־אונטערגאנג פלעגט מען אים דערלויבן אהיים צוגיין.

אויפ'ן וועג אהיים האָט ער געטראכט, פון וואנען צו קריגן געלט אויף עסן. אז ער איז געקומען אהיים האָט ער געטראָפן זיין ווייב און קינדער טרויעריקע, ווייל זיי האָבן ניט געהאט וואס צו עסן.

פאר די לעצטע פּאָר סענט האָט ער געשיקט א קינד נאָך ברויט, און אזוי ווי עס איז צוריקגעקומען, האָבן זיך אַלע צוגעכאפּט דערצו, ווי א באנדע וועלף. דאָס טרוקענע ברויט האָבן זיי ארונטערגעשווענקט מיט א ביסל וואסער. נאָכ'ן עסן זיינען אַלע געזעסן פארביסענע און פארטראכטע. אַלע פּאָר מינוט האָט מען דערהערט א שטיל געוויין. דער טאטע האָט זיך געזארגט, ווייל אויף מאָרגן דארף ער ווידער גיין פארטאָג ארבעטן. ער האָט געוואוסט, אז פאר אים וועט שוין ניט זיין קיין בעסער לעבן. ער האָט נאָר געהאָפט אויף א בעסער לעבן פאר זיינע קינדער. די מאמע וויינט שטילערהייט צו זיך, ווייל זי וויים, אז קיין ברויט און קיין געלט צו קויפן ברויט איז מער נישטאָ אין שטוב. די קינדער וויינען, ווייל זיי זיינען נאָך

הונגעריק: א האַלב שטיקל ברויט איז ניט געווען גענוג. און שפּעטער איז מען שטילערהייט געגאַנגען שלאָפן."

ווען דער ניילאַנד־בירגער האָט פאַרענדיקט זיין מעשה איז זיין פאַמיליע געווען שטיל. א פּאָר מינוט שפּעטער האָט דער אינגסטער אינגעלע געפרעגט: „פּאַפּאַ, פאַרוואָס איז דעמאָלט געווען אזוי שווער פאַר די ארבעטער? איז ניט געווען אזוי ווי אין ניילאַנד?"

„ניין, מיין זונעלע", — האָט דער פאָטער געענטפערט. „דאַן איז געווען א שלעכטע, שלעכטע וועלט. א קליינע צאָל פון די מענשן, די רייכע, האָט אונטער־דריקט דעם ארבעטער קלאַס, אין יענע טעג איז נאָך געווען געלט. מיט דערמיט האָט מען געקראַגן עסן און קליידער. אַלע פאַבריקן האָבן געהערט צו די רייכע. די ארבעטער האָבן געארבעט שווער און פאַר דעם האָבן זיי געקראָגן זייער ווייניק. די מערסטע ארבעטער האָבן ניט געקראָגן גענוג געלט צום לעבן. די הייזער האָבן אויך געהערט צו די רייכע. זיי האָבן גענומען זייער גרויסע רענט פון די ארבעטער. אויב אַן ארבעטער האָט ניט געקאָנט באַצאָלן, האָט מען אים ארויסגעוואַרפן אין גאַס. און נאָך א זאַך: די קאַפּיטאַליסטן האָבן קאָנטראָלירט די רעגירונגען און זיי האָבן באַשאַפן גרויסע ארמייען. די ארבעטער האָבן געמוזט באַצאָלן גרויסע צינזען אויפצו האַלטן די אַלע גרויסע ארמייען."

ווען דער ניילאַנד בירגער האָט פאַרענדיקט, האָט זיין פאַמיליע זיך געלייגט רואיק שלאָפן מיט גליקלאַכע געפילן וואָס זיי דאַרפן שוין נישט לעבן אין דעם שרעקלאַכן אַלטלאַנד; גליקלאַך, וואָס זיי זיינען שטאָלצע ניילאַנד־בירגער.

אַלטלאַנד

לעאָנאַרד ליפשיץ:

אַ טרויער־טאָג אין קינדערלאַנד

מיט פאַרטרויערטע פּנים'ער זיינען מיר אויפגעשטאַנען פון שלאָף. עס איז געווען דינסטיק, דער טרויעריקער דינס־טיק. אַ אינגל פרעגט ביים צווייטן: „שוין פּאַסירט?" און יענער ענטפערט: „איך ווייס ניט, פרעג דעם קאַנסלער".

„לערער, נאָך אַלעמען?"

„יאָ!" — ענטפערט יענער.

דאָס קינד האָט אַ ציטער געטאָן. אויך דער טאָג האָט געטרויערט. עס האָט גערעגנט. שווערע וואָלקנס האָבן אַראָפּגעהאָנגען. די קינדער פון קעמפּ זיינען אויף גיך אויפגעשטאַנען. שטיל, מיט אַראָפּגעלאָזטע קעפּ איז מען גע־גאַנגען אין עס־צימער. אונזער דירעק־טאָר האָט גערעדט. אַלע זיינען גע־זעסן צוגעקלעמט צו זייערע ערטער. שאַ, שטיל. אַלע שווייגן. אין אַ געדריקטער שטימונג זיינען מיר אַרויסגעגאַנגען. דאָ און דאָרטן זיינען געשטאַנען גרופּעס קינדער. גערעדט און געפרעגט וועגן סאַ־קאָ און וואַנזעטי'ס לעצטע ווערטער, וועגן זייער טויט. שטיל און אומרואיק איז מען געווען דעם גאַנצן טאָג. קיין שטיפן, קיין לאַכן.

אָט דער טאָג וועט אויף לאַנג, לאַנג בלייבן ביי אַלעמען אין זיכרון.

ביטרים גרייזער:

פון בערגל.

אז מען קוקט ארונטער פון בערגל צווישן די באָנגעלאָס און דעם טעאַטער, קאָן מען זען איינע פון די שענסטע קינדערלאַנד־סצענעס. צוויי שטאָלצע, בראַ־ווע ביימער קומען זיך צוזאַמען הויך אין דער לופטן און פאָרמירן אַן ארק, אַ טויער, דורך וועלכן מען קאָן זען אַ טייל פון טייך. אָט די סצענע האָט תמיד אַ מאָדנע ווירקונג אויף מיר. איך הייב עס אָן אויסצוטייטשן אויף מיין אייגענעם שטייגער. איך פיל זיך דאַן, ווי אַ גאָט אויפ'ן אָלימפּוס, וועלכער קוקט זיך צו מיט אינ־טערעס צו די אויפטואונגען פון די מענשן, וועלכע ער האָט באַשאַפן.

* * *

עס איז געווען אַ רעגנדיקער טאָג. די שוואַרצע, בייזע וואָלקנס האָבן באַ־האַלטן דאָס הייליקע, רואיקע בלוי, אין וואַסער האָט זיך אָפּגעשפּיגלט דאָס טונקל־גרוי פון די וואָלקנס וואָס זיינען כמעט געווען ווי שוואַרץ.

איין אומצופרידענע כוואַליע האָט נאָכגעיאָגט אַ צווייטע, און אַלע זיינען גע־פלאָסן אין איין ריכטונג. אַלע האָבן אויסגעקוקט אַנוי, ווי זיי וואָלטן פּראָטעס־טירט קעגן אַן אומגערעכטיקייט, דאָך האָבן זיי ניט געהאַט דעם מוט צו פּראָ־טעסטירן הויך גענוג, אַז די געטער זאָלן דערהערן און זיך דערשרעקן. ניין! אַלע זייערע טענות ברענגען ניט מער ווי אַ צייטווייליקן געיאָמער. אַ מינוט זיינען די אומגערעכטע אויפגערעגט, און מען מיינט, אַז זיי וועלן באַשאַפן וואונ־דער, אָבער דערנאָך — דערנאָך בלייבט אַלץ ווי געווען.

ווען איך בין געקומען צו דעם פּונקט, האָט פּלוצלונג די זון זיך אַרויסגעריסן פון הינטער די וואָלקנס, אַקוראַט ווי דער אמת רייסט פון זיך ארונטער די מאַסקע פון אומגערעכטיקייט. עס האָט זיך מיר אויסגעוויזן, אַז זי וויל מיך דערמוטיקן, טרייסטן...

יוסף לייב בעלסקי:

קומט אַ רעגן...

קומט אַ רעגן אָן אין קינדערלאַנד
ווערן מיר אַלע שטיל.
עס וויינען די ביימער, עס וויינט
דאָס גראָז.
די ערד ווערט נאַס און קיל.

דער רעגן קלאַפּט און שמייסט דעם
טייך.
דער רעגן וואַרפט די שיפלאַך אום.
די פיש — זיי האַלטן זיך טיף־טיף —
און שווימען אומרואיק אַרום.

זיצן מיר אין באָנגעלאָ,
ניטאָ גאָר וואָס צו טאָן.
מען טראַכט אַהער, מ'טראַכט אַהין,
ווען ס'קומט דער רעגן אָן.

א קעמפער:

לייענענדיק בעלאמים „אין הונדערט יאָר ארום"

איך האָב איצט געענדיקט דאָס בוך „אין הונדערט יאָר ארום" פון בעלאמי. עס ווערט פּלוצלונג פּוסט. און איך געפין זיך ווידער אויף אונזער וועלט. עס איז מיר שווער אויפ'ן הארצן. אפשר איז דאָס די ווירקונג פונם פּלוצלונדיקן איבערגיין פון א שיינעם טרוים צום ביטערן רעאליזם; און אפשר איז דאָס ווייל דער טאָג איז אזוי כמורנע.

אין גאס, אויפ'ן נאסן טראָטואר לויפן ארום מענשעלאך, אלע געיאָגט, געטריבן און אונטערדריקט אונטערן יאָך פון דער איצטיקער געזעלשאפט.

אין דער ווייטנס שטייט א פאבריק און פון אירע קוימנס גייט א שטראָם פון שווארצן רויך. איבער די קוימנס צעשפּרייט זיך דער רויך אין א גרויסן, טונקעלן וואָלקן.

געדאנקען פליען דורך מיין קאָפּ, און דער וואָלקן שפּילגט זיי אָפּ. איך זע מאמאָן, דעם גאָט פון געלט, א ריז, מיט א בייזן שמייכל אויף זיין אומסימפּאטישן פּנים. אין איין האנט האלט ער א זאק מיט גאָלד, מיט דער אנדער צייגט ער אָן אויף א מאסע מענטשן וואָס שטופּן זיך, רייסן זיך, שלאָגן זיך, און קריכן איינס איבער די קעפּ פון די אנדערע, כדי צו דערגרייכן דעם זאק גאָלד. אָט זע איך איינעם וואָס, שטייענדיג אויף די קעפּ פון די אנדערע, רירט כמעט אָן דעם זאק. אָן אנדערער אָבער וויל אויך ארויפקריכן און דערווייל שלעפּט ער דעם ערשטן ארונטער. דער וואָס איז ערשט געשטאנען אויף די אנדערע ווערט איצט אליין אונטערדריקט.

אָט טיילט זיך אפּ א גרופּע מענטשן פון דער מאסע, עס איז שווער צו זען וואס זיי טוען. באלד ווערט עס קלאָרער. איך זע איצט בעסער. זיי רייסן זיך שוין מער ניט פאר'ן זאק גאָלד. איצט קעמפן זיי צוזאמען צו פארניכטן דעם געלט־גאָט אינ־גאנצן...

דאָס בילד ווערט אלץ שוואכער און שוואכער. אָט טרייבט א ווינטל פאנאנדער דעם שווארצן רויך און עס באווייזט זיך א קלאָר בלויער הימל. א מילך־ווייס וואָלקנדל שוועבט רואיק ארום. דאָס וואלקנדל פארכאפּט מיין אויג און איך זע בילדער ווייטער.

KALMON MARMOR
NEW YORK

רבקה וואלנער:

אַ דערקלערונג פון ניילאַנד

מאָטעלע, אַ אינגל פון אַ יאָר 7, האָט געהאַט אַ טבע צו פרעגן פראַגעס פאַר'ן גיין שלאָפן.

ס'האָט געטראָפן איין מאָל, אַז מאָטעלע'ס גרעסערער ברודער איז אוועקגע־פאָרן אין „קעמפּ קינדערלאַנד" אויף זומער, און ווען ער איז צוריקגעקומען האָט מאָטעלע געהערט אַז זיין ברודער רעדט צו זיין מאַמען און פּאַפּאַן וועגן עפּעס אַ ניילאַנד.

וויסען האָט מאָטעלע זייער ווייניק געוואוסט, וועגן וואָס עס האַנדלט זיך. און ביינאַכט האָט ער צוגערופן זיין מאַמען צו זיין בעט האָט האָט זי געפרעגט, וואָס זיין ברודער האָט געמיינט מיט ניילאַנד.

„מיין אינגעלע", — האָט זיין מאַמע געזאָגט, — „ניילאַנד מיינט זייער פיל, אָבער דו ביסט נאָך צו קליין דו זאָלסט דאָס פאַרשטיין".

„מאַמע, איך בעט דיך, זאָג ניט, אַז איך בין אַ קליינער. איך בין אַ גרויסער, איך וועל פאַרשטיין", האָט מאָטעלע געבעטן.

„גוט", — האָט זיין מאַמע געזאָגט, — „אויב דו דענקסט, אַז דו קענסט פאַר־שטיין, וועל איך דיר דערקלערן.

„ערשטנס וועל איך דיך פרעגן אַ פראַגע. דו זעסט דיין טאַטן אָפט, ווען ער קומט אַהיים פון דער אַרבעט?"

„ניין", — האָט מאָטעלע געענטפערט.

„דו זעסט אויך אַמאָל, אַז איך דאַרף לייען געלט, ווייל איך האָב ניט גענוג, און אַז אונזער הויז איז אָרים, און מיר האָבען אַלטע, זייער אַלטע מעבל. דיין טאַטע האָט ניט קיין געלט צו קויפן נייע מעבל".

דאָ האָט זיך מאָטעלע אַריינגעמישט:

„מאַמע, וואָס האָט דאָס צו טאָן מיט ניילאַנד?"

„דאָס, קינד, האָט שוין גאָר אַ סך צו טאָן מיט ניילאַנד. ווייל אין ניילאַנד וועט דאָס ניט זיין. מיר וועלן האָבן אַלץ וואָס מיר וועלן דאַרפן. ס'וועט ניט זיין נויטיק צו לעבן ווי איצט אַ קבצניש לעבן."

„מאַמע, איך פאַרשטיי דיך זייער גוט", — האָט דאָס קינד אויסגערופן, — „דו מיינסט, דו זאָלסט ניט דאַרפן וויינען, ווען דו דאַרפסט עפּעס האָבן".

„יאָ, מיין אינגעלע, דאָס מיין איך. אין ניילאַנד וועט זיין לייכטער, פיל לייכטער צו אַרבעטן און צו קריגן עפּעס".

„נו, גיי שוין שלאָפן, ס'איז שוין לאַנג צייט צו שלאָפען גיין".

מאָטעלע האָט אַ קוש געטאָן זיין מאַמען און איז רואיק אַנטשלאָפן געוואָרן.

רחל יוקלסאָן:

ניילאַנד אין קינדערלאנד

ניילאנד איז איצט בלויז א טרוים. אין קינדערלאנד איז ניילאנד אבער א ווירקלאכקייט. דאָ לעבן מיר אין שלום און אין ברידערלאכקייט. קינדערלאנד איז אונזער אייגענע וועלט. דאָ פּראקטיצירן מיר ווי אזוי עס וועט זיין אין ניילאנד.

מיר ווילן, אז אין ניי־לאנד ,ווען די מענטשן ארבעטן זאָלן זיי פילן דעמזעלבן פארגעניגן אזוי ווי זיי וואָלטן זיך געשפּילט. דאָ, אין אונזער וועלט, אין קינדערלאנד, פּרובירן מיר עס איינפירן.

מיר מאכן אונזערע אייגענע געזעצן און ווי ווייט עס איז מעגלאך, ווילן מיר מאכן אונזער זומערדיקע היים פאר א ניילאנד, ווייל אין אן אנדער פּלאץ קענען מיר ניט האָבן קיין ניילאנד.

דעם גאנצן זומער פארגעסן מיר, אז ווען מיר וועלן צוריקקומען אין שטאָט, וועלן מיר לעבן אין אן אלטלאנד.

דערפאר ליבן מיר אונזער קעמפּ לעבן. דערפאר בענקען מיר אזוי שטארק א גאנצן יאָר נאָך אונזער קינדערלאנד — אונזער ניילאנד!

געצייכנט פון ליאָ פּענטל (9 יאָר אלט).

בעסי באָגאַראַד:

אַ מאָמענט.

שוואַרצע וואָלקנס און רויטע שטריכן האָבן זיך געצויגן איבער דעם הימל. דאָס שוואַרצע האָט זיך צעשפּרייט אויף אַ בארג און עס האָט זיך מיר אויסגעדאַכט אז דאָס איז דער סימבאָל פון טרויער. פּונקט אונטער די שוואַרצע וואָלקנס האָבן זיך באַוויזן רויטע שטריכן, די סימנים פון האָפענונג.

פאַר אַ מאָמענט האָב איך אַוועק־געדרייט מיין קאָפּ און ווען איך האָב צוריקגעקוקט, איז דער גאַנצער הימל שוין ווידער געווען פאַרטרויערט.

איך האָב פאַרגליכן די סצענע מיט דעם סאַקאַ־וואַנזעטי פאַל. די שוואַר־צע וואָלקנס האָבן פאָרגעשטעלט דעם שוואַרצן טויט וואָס איז געהאָנגען אי־בער זייערע קעפּ, און דאָס רויטע איז געווען די האָפענונג, וואָס איז זיי נאָך פאַרבליבן.

ווען איך האָב זיך אַרומגעקוקט און געזען בלויז די שוואַרצע וואָלקנס, האָב איך געטראַכט: „איז שוין מער קיין האָפענונג ניטאָ?"

מיי הימאָוו:

קאַמפּיין־צייט אין קינדערלאַנד.

דער זעלבער ווינט, וואָס האָט נעכטן געבלאָזן אזוי פּאַמעליך דורך די ביימער, איז פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַ רוישנדיקן, פלינקן שטורם. די ביימער האָבן צווישן זיך געשושקעט, און איבערן גאַנצן קעמפּ האָט געהערשט אַן אומרואיקייט. ניט אומזיסט שושקן זיך די ביימער; ניט אומזיסט איז אַלץ אזוי אומרואיק: אין קעמפּ גייט איצט אָן אַ קאַמפּיין, אַ קאַמפּיין צווישן די חברה פון דער ערשטער גרופּע, „די נודניקעס", און זייערע אייגענע חברים, די צווייטע גרופּע, „די לצים".

אומגעדולדיק האָבן די קינדער געגעסן זייער אָוונטברויט. געענדיקט עסן, גייען „די לצים" און „די נודניקעס" אוועק אויף די באַשטימטע פּלעצער האַלטן דאָרט זייערע פאַרזאַמלונגען, וואו זיי וועלן זיך צוגרייטן צו דעם קעמפּפייער, וואָס וועט פאָרקומען שפּעטער.

דאָס פייער ברענט שוין. די קינדער פון דער דריטער און פערטער גרופּע וואַרטן אומגעדולדיק אז די פּראָגראַם זאָל זיך שוין אָנפאַנגען. מ'הערט אַ פייף, אַלע ווערן שטיל און קינדערשע שטימען זינגען: „די לצים קומען אָן".

„די לצים" זיינען שוין טאַקע דאָ — מיט זייערע פּלאַקאַטן און אויסגעשרייען. פונ'ם זינגען דערקענט מען, אַז דער קאַמפּיין האָט זיך שוין אָנגעפאַנגען אויף אַן אמת. אייניקע קינדער אַגיטירן פאַר די קאַנדידאַטן פון זייערע גרופּעס. „די לצים" זיינען אוועק און מען דערהערט ווידער שטימען. עס מאַרשירען אַריין די עלטסטע קינדער פון קעמפּ, טראָגנדיק די קאַנדידאַטן אויף זייערע פּלייצעס. אויף זייערע

פלאקאטן אנאָנסירן זיי ווער זייערע קאנדידאטן זיינען. „די נודניקעס" טשירן זייערע קאנדידאטן און ווילן אונז ווייזן ווי צוגעפּאסט זיי זיינען אלע. עס אנטוויקלט זיך א קאָנקורענץ צווישן ביידע גרופּעס. איין גרופּע וויל איבערשרייען די צווייטע. די אינגערע קינדער נעמען איבער די געשרייען און די לידער פון דער גרופּע, פאר וועמען זיי וועלן שטימען. אפילו די לבנה שמייכלט און די כוואליעס אין טייך פרייען זיך אויך מיט די קינדער. אפשר קאמפּיינעווען זיי אויך? די פארזאמלונג איז שוין געענדיקט. מען לעשט אויס דאָס פייער און די קינדער גייען אין זייערע באָנגעלאָס. פון דערווייטנס הערט מען נאָך אלץ קינדערשע קולאכלאך שרייענדיק: „אלעמעס", „קאימאָ" „לצים", „נודניקעס", „יעי, יעי, יעי".

דער ווינט כאפּט אויף די געשרייען פון די קינדער און צעטראָגט זיי איבער די ביימער.

שפּעט אין אָוונט הערט זיך נאָך זייער עכאָ אין קעמפּ: „אלאמעס, יעי, יעי", „לצים", „נודניקעס", „הורא! הורא!"

אָט אזוי קאמפּיינעווען „חברה" אין קינדערלאנד.

אונזערע קעמפּ לידער

אינטערנאַציאָנאַל.

שטייט אויף, איר אַלע ווער ווי שקלאַפן
אין הונגער לעבן מוז און בויט.
דער גייסט, ער קאָכט, ער רופט צום וואַפן,
צום שלאַכט אונז פירן איז ער גרייט.
די וועלט פון גוואַלטאַטן און ליידן
צעשטערן וועלן מיר, און דאַן —
פון פרייהייט, גלייכהייט, אַ גן־עדן
באַשאַפן וועט דער אַרבעטס־מאַן.
דאָס וועט זיין שוין דער לעצטער
און אַנטשידענער שטרייט;
מיט דעם אינטערנאַציאָנאַל
שטייט אויף, איר אַרבעטס לייט.

דער אַרבעטס מאַן וועט זיין ממשלה
פאַרשפּרייטן אויף דער גאַנצער ערד,
און פּאַראַזיטן די מפּלה
באַקומען וועלן פון זיין שווערד.
אַראָפּ דעם יאָך, געגוג געליטן,
געגוג פאַרגאָסן בלוט און שוויס.
צעבלאָזט דאָס פייער, לאָמיר שמידן
כל־זמן דאָס אייזן איז נאָך הייס!
דאָס וועט זיין שוין דער לעצטער
און אַנטשידענער שטרייט;
מיט דעם אינטערנאַציאָנאַל
שטייט אויף איר אַרבעטס לייט!

ביס.

יוגנט אַרמיי.

פון מ. ליפשיץ

מיר זייגען אַ יוגנט־אַרמיי,
געוואָרן גרויס איבער אַ נאַכט;
עס הערט זיך שוין אונזער געשריי:
פאַרכאַפּט פאַר זיך, שקלאַפן, די מאַכט!

מיר האָבן דערוואַכט,
מיר קעמפן פאַר מאַכט.
איינס, צוויי, איינס, צוויי דריי,
מיר ווערן באַלד פריי!

די שבועה.

פון ש. אַנסקי

ברידער און שוועסטער פון אַרבעט און בויט,
די אַלע וואָס זייגען צעזייט און צעשפּרייט.
צוזאַמען, צוזאַמען, די פאָן זי איז גרייט,
זי פלאַטערט פון צאָרן, פון בלוט איז זי רויט.
צו שבועה, צו שבועה אויף לעבן און טויט.

הימל און ערד וועט אונז הערן,
עדות — די ליכטיקע שטערן.
אַ שבועה, אַ שבועה פון בלוט און פון טרערן,
מיר שווערן, מיר שווערן, מיר שווערן!

מיר שווערן צו קעמפן פאַר פרייהייט און רעכט
מיט אַלע טיראַנען און זייערע קנעכט.
מיר שווערן פאַרניכטן די שרעקלאַכע מאַכט,
אָדער אין העלדנמוט צו פאַלן אין שלאַכט.
אָדער אין העלדנמוט צו פאַלן אין שלאַכט.
הימל און ערד א. אַז. וו.

מאַמע ערד.

פון מ. וואַרשאַווסקי.

מאַמע ערד, מיר זינגען לידער,
אונזער הילף ביסטו אַליין!
נעמט צונויף די סנאַפּעס, ברידער,
ביז די זון וועט אונטערגיין.
נעמט צונויף די סנאַפּעס, ברידער,
ביז די זון וועט אונטערגיין.

זאָל די זון אונז בריען, בראָטן,
זי האָט אונז געשיינט צום גליק.
זעט דאָס ברויט איז אונז געראָטן,
ברידער קיינמאָל נישט צעריק!

זאָלן אונזערע קינדער וויסן
פון אַ לעבן אויף דער וועלט.
ווייל דאָס ברויט און יעדער ביסן
איז פון אונזער אייגן פעלד.

אונזער מאַרש־ליד.

איינס און צוויי
און דריי און פיר...
וואָס מיר זיינען
זיינען מיר.
כאָטש מיר זיינען
יונג און קליין,
ווי די העלדן
דאַרף מען גיין.

אַ פוס לעבן אַ פיסל
און שטייפער אַ ביסל,
שטראָם, שטאָלץ און זיכער
די קעפּעלאַך העכער.

כאָטש מיר זיינען
יונג און קליין,
ווי די העלדן
דאַרף מען גיין.
וואָס מיר זיינען
זיינען מיר,
איינס און צוויי
און דריי און פיר.

דאָס נייע ליד.

פון א. רייזען

און זאָל ווי ווייט נאָך זיין די צייט
פון ליבע און פון שלום;
דאָך קומען וועט צי פרי צי שפּעט
די צייט, עס איז קיין חלום.

איך הער דאָס ליד פון ליבע, פריד,
די מעכטיקע געזאַנגען;
און יעדער טאָן פון ליד זאָגט אָן:
די זון איז אויפגעגאַנגען.

עס עקט די נאַכט, די וועלט דערוואַכט,
פול האָפנונג, לוסט און שטרעבן;
דו הערסט אין לופט, אַ שטימע רופט
צו מוט און קראַפט און לעבן!

קאָרן שוועסטערלאַך.

פון ד. איינהאָרן.

קענט איר קינדערלאַך
די קאָרן שוועסטערלאַך?
זיי זיינען בלימעלאַך
אין פרייען פעלד.

פאַראַנען בלויאינקע,
פאַראַנען רויטינקע,
אויך גיבן געלינקע,
ווי אייך געפעלט.

זיי וואַקסן טויזנטער
אין אַלע ווינקעלאַך
וואו זאַנגען וויגן זיך
און תבואה בליט.

גאָט'ס פעלד באַקרוינען זיי,
זיין ברויט באַשיינען זיי,
און בליען לוסטיקע
פון זון געהיט.

די ערשטע ווייסט איר דאָך,
זיי זיינען בלויאינקע,
מען רופט זיי בלימעלאַך
פון קאָרן דאָ.

און ווען דער זאַנג צערייסט
זיין גרינע העמדעלע,
דאַן ווערט דאָס פעלד פון זיי
אינגאַנצן בלוי.

פול בלויע קעפּעלאַך
פון גוטע שוועסטערלאַך,
וואָס נויגן, גרוסן זיך
צו יעדן זאַנג.

און ווינשן שטילערהייד
אים וואָכן ליכטיקע,
און רעגנס זעטיקע,
זיין זומער לאַנג....

פעלדער גרינען, וועלדער רוישן

פעלדער גרינען, וועלדער רוישן,
גייען מיר מיט פולע קוישן
בלומען אָן אַ שיער;
גייען מיר אַרומגענומען,
און באַקראַנצט מיט יונגע בלומען,
אין דעם בונטן ציר.

זינגען, שפּרינגען מיר און טאַנצן,
אַו וַפאַר פרויד די אייגלאך גלאַנצן,
בלומענדיק און ריין,
ווער ס'וויל זיין באַקראַנצט מיט בלומען,
זאָל צו אונז צו אונז זאָל קומען,
קומען זאָל צו אונז.

הוידלקע.

הודע, הוידע הוידלקע,
פיסלאַך אין דער הויך,
ווייסע, קלאָרע טייבעלאַך,
פליען אין דער הויך.
ווייסע, קלאָרע טייבעלאַך,
פליען אין דער הויך.

העכער, העכער הוידלקע,
באַלד איז שוין דער הימל, —
נאָך אַ ביסל, נאָך אַ ביסל,
ריר איך אָן דעם הימל.
נאָך אַ ביסל, נאָך אַ ביסל,
ריר איך אָן דעם הימל.

עי אוכניעם.

נעמט זיך, ברידער, צוזאַמען ווידער,
נאָכאַמאָל, נאָך און נאָכאַמאָל!
נעמט זיך אַלע צוזאַמען,
לאָמיר אונזער צייט ניט פאַרזאַמען!
האַי, דאַ, דאַ, האַידאַ,
האַי, דאַ, דאַ, האַידאַ,
נאָכאַמאָל, נאָך און נאָכאַמאָל!

דער אַרבעטער רינג

פון מאַני לייב

ניט פון גאָלד איז דער ליכטיקער רינג,
אונזער רינג, אונזער רינג,
נאָר ווי גאָלד איז די פראַכט וואס פאַרבלענד;
פון דעם רינג, אונזער רינג;
און דער כשוף, וואס ליגט אין זיין פראַכט
כשופ'ט וואונדער אין אונזערע הענט,
ווייל דער רינג, אונזער רינג,
איז דער אַרבעטער רינג.

ניט פון שטאָל איז דער ליכטיקער רינג,
אונזער רינג, אונזער רינג,
נאָר ווי שטאָל אין דעם פייער צעגליט
איז דער רינג, אונזער רינג,
און פון גראָבע פאַרמאַטערטע הענט
איז דער רינג ווי מיט האַמערס געשמידט.

צום העמערל.

פון א. רייזין

אַך, העמערל, העמערל, קלאַפּ!
שלאָג שטאַרקער אַ טשוועק נאָך אַ טשוועק!
קיין ברויט איז איז שטוב שוין ניטאָ,
נאָר צרות און לייד אָן אַן עק!

אַך, העמערל, העמערל, קלאַפּ!
שלאָג שטאַרקער די טשוועקעס, שלאָג גיך!
ביז מאָרגן מוז פאַרטיק שוין זיין
דער גבירה'טעס טעכטערלס שיך!

אַך, העמערל, העמערל, קלאַפּ!
ניט גליטש פון מיין האַנט זיך אַרויס.
מיין אייביקער שפּויזער ביזט דו,
פון הונגער אָן דיר גיי איך אויס.

אַך, העמערל, העמערל, קלאַפּ!
דער זייגער — ער שלאָגט שוין באַלד צוועלף;
די אויגן — זיי מאַכן זיך צו.
גיב כוחות, אָ, גאָטעניו, העלף!

און דו אַקערסט...

און דו אַקערסט, און דו זייסט,
און דו פיטערסט און דו נייסט,
און דו האַמערסט און דו שפּינסט,
זאָג מיין פאָלק וואָס דו פאַרדינסט.

קלינג, קלאַנג, קלינג, קלאַנג,
קלאַפּט דער האַמער מיט זיין געזאַנג.
קלינג, קלאַנג, קלינג, קלאַנג,
צעריוסט די קייטן פון שקלאַפן־צוואַנג.

זאָג, וואו איז דיין טיש געגרייט
און וואו איז דיין יום־טוב קלייד.
זאָג וואו איז דיין שאַרפע שווערד,
וועלכעס גליק איז דיר באַשערט?

קלינג, קלאַנג, קלינג, קלאַנג . . .

מאַן פון אַרבעט, אויפגעוואכט,
און דערקען דיין גרויסע מאַכט.
ווען דיין שטאַרקע האַנט נאָר וויל
שטייען אַלע רעדער שטיל.

קלינג, קלאַנג, קלינג, קלאַנג . . .

שטייט אין פעלד א ביימעלע.

פון י. ל. פּרץ.

שטייט אין פעלד אַ ביימעלע,
האָט עס גרינע צווייגעלאך,
זיצט דערויף אַ פייגעלע,
מאַכט עס צו די אייגעלאך,

אויף די גרינע צווייגעלאך
שלאָפן שוין די פייגעלאך.
די מאַמע זינגט זיי אַ, אַ, אַ,
עס איז אַ שטילע נאַכט.

אויף די גרינע צווייגעלאך
וואקסט אַ גאָלדן עפּעלע.
מאַך צו, מיין קינד, די אייגעלאך,
אַ ברכה אויף דיין קעפּעלע!

אוונט־ליד.

אַ קום שוין שטילער אָוונט,
און וויג די פעלדער איין:
מיר זינגען דיר אַ לויב־ליד,
א, ליבער אָוונט שוין.

ווי שטיל עס איז געוואָרן,
אָט קומט די נאַכט שוין באַלד,
זיין ליד האָט שוין פאַרענדיקט
דער סאלאוויי אין וואַלד.

אויסגעשפּרייט האָט נאַכט.

אויסגעשפּרייט האָט נאַכט
סודות אומעטום.
חלומ'ט אַ בוים פאַרטראַכט
טרוימט אין פעלד די בלום.
רו, רו, רו.
פינקלען נאָר די שטערן
ערגעץ, ערגעץ וואו
לאָזט אַ גריל זיך הערן.

אַרבעט ליד.

פון אייזיק פלאטנער

איך ליב די אַרבעט אָן אַ שיעור,
איך בין א קנעכט ביי איר;
און שטענדיק מונטער,
אַז איך אַרבעט
איז מיין גייסט געזינטער.
וועבן זיך געדאַנקען,
וועקן זיך פאַרלאַנגען,
מישט זיך אויס מאַשינען־רויש
מיט האַרציקע געזאַנגען.
אַ וואָרף דעם קאָפּ,
אַ וואָרף די הענט,
די פּאַטליע האָר.
די ארבעט ברענט,
סאַפּעט ברוסט און אָטעמט פריי,
קלאַפּט מיין האַרץ אין קלאַפּעריי
פון האַמערס און מאַשינען.
איך ליב די אַרבעט א. אַז. וו.

זשאַמעלע.

פון ש. הורוויטש

„דו וועסט זיין אַ גביר, מיין זשאַמעלע!"
פלעגט מיר זינגען ביי מיין וויגעלע
אלע נאכט אַמאָל מיין מאַמעלע;
איך געדענק נאָך היינט איר ניגעלע.

און מקוים איז געוואָרן מיר
די הבטחה פון מיין מאַמעלע:
שווער צו קריגן אַזאַ גרויסן גביר.
אַזאַ'ן עושר ווי איר זשאַמעלע.

שלאָפן שלאָף איך אויף אַ קערבעלע,
מאַך המוציא אויף אַ סקאַרינקע
און לחיים אויף אַ שערבעלע,
טרינק איך ברונים וואַסער קלאָרינקע.

און די קינדערלאַך, דאָס ווייבעלע,
גייען אויסגעפּוצט אַנטיקעלע,
פול מיט אַנישטשקעס דאָס לייבעלע,
אַרומגעגאַרטלט מיט אַ שטריקעלע.

די מזזינקע אויסגעגעבן

פון מ. וואַרשאַווסקי

זעכער, בעסער!
די ראָד, די ראָד מאַכט גרעסער!
גרויס האָט מיך גאָט געמאַכט,
גליק האָט ער מיר געבראַכט;
הוליעט קינדער אַ גאַנצע נאַכט:
די מזזיסקע אויסגעגעבן,
די מזזינקע אויסגעגעבן!

אַייזיק, מזזיק!
די באָבע גייט אַ קאַזיק;
קיין עין־הרע, זעט נאָר זעט,
ווי זי טופּעט, ווי זי טרעט!
אוי אַ שמחה, אוי אַ פרייד!
די מזזינקע אויסגעגעבן,
די מזזינקע אויסגעגעבן!

איציק שפּיציק, וואס שווייגסטו מיט דיין סמיטשיק?
אויף די קלעזמער טו אַ געשריי!
צי שפּילן זיי, צי שלאָפן זיי?
צערייס די סטרונעס אַלע אויף צוויי!
די מזזינקע אויסגעגעבן!
די מזזינקע אויסגעגעבן,

בין איך מיר אַ שניידערל.

(פאָלקס־ליד)

בין איך מיר אַ שניידערל
אַ נאָדל קען איך ניט האַלטן אין האַנט,
שטעל איך מיר אַרויס אַ ווייוועסקע
אַז איך פּרעס געוואַנט
פרעגט וואָס קען איך,
טידיל־דידיל־דאָם!
אַז איך פּרעס פאַרברען איך!
טידיל־דידיל־דאָם!
האָט ניט קיין פאַריבל,
האָט ניט קיין פאַריבל!
טידיל־דידיל־דידיל־דידיל־דאָם.

בין איך מיר אַ קלעזמערל
מיין פּידל האָט קיין סמיטשיק ניט.
שטעל איך מיר אַרויס אַ ווייוועסקע,
אַז איך שפּיל אַ ליד.
פרעג וואָס מאַך איך,
טידיל־דידיל־דאָם!
אַז פון זיך אַליין לאַך איך!
טידיל־דידיל־דאָם,
האָט ניט קיין פאַריבל,
האָט ניט קיין פאַריבל,
טידיל־דידיל־דידיל־דידיל־דאָם!

יאָשקע פאָרט אויך.

קויף מיר נישט קיין לאָקענעס
און מאַך מיך נישט שיין.
קויף דיר אַ פּאָר שטיוועלאַך,
צום פּריזיוו דאַרפסטו גיין.
אוי, אוי, אוי, אוי, יאָשקע פאָרט אַוועק,
נאָך אַ שעה, נאָך אַ שעה, דער פּאָיעזד
גייט אַוועק.
אוי, אוי, אוי, אוי, יאָשקע פאָרט אַוועק,
נאָך אַ שעה, נאָך אַ שעה, דער פּאָיעזד
גייט אַוועק.

זיי זשע מיר געזונט, מיין טייערע בלה,
נאָך דיר וועל איך בענקען מער ווי נאָך אַלע,
אוי, אוי . . .

דרויסן איז אַ זאַווערובע, דרויסן איז אַ שניי,
אוי וויי, מאַמעלע, דאָס קעפּעלע טוט וויי.
אוי, אוי . . .

קינדערלאַנד-לאַר

קינדערלאַנד טשירס.

אונזער שול־טשיר.

איינס, צוויי, דריי, פיר,
שול־חברים זיינען מיר.
אידיש — דאָס איז אונזער שפּראַך,
פרייהייט — דאָס איז אונזער זאַך!
פינף, זעקס און זיבן,
קינדער איינס און איינס געקליבן.
אַכט, נײַן און צען,
אין שול וועלן מיר זיך ווידער זען!

קאַימאַ, קאַימאַ, סטעראַ, סטעם,
מעהאַי, מעהאַ,
מעראַם, שטיקל פּאַמפּעניקל.
זיפּ־בענג! ניפּ קעט! פּאָליטוטשי קעמיאַ,
קינדערלאַנד, קינדערלאַנד יעי!

בים־טשיקאַ־בום, בים־טשיקאַ־בום,
בים־טשיקאַ, ריקאַ־טשיקאַ־ריקאַ־טשיקאַ בום.
גאָ געט אַ רעט טרעפּ, פּוט איט אין אַ העט טרעפּ,
בים, בים, בים,
קענאַן־באַל, קענאַן־באַל, סיס־בום־באַ!
קינדערלאַנד, קינדערלאַנד ראַ, ראַ, ראַ.

טשיקאַלאַקאַ, טשיקאַלאַקאַ, טשאַו, טשאַו, טשאַו
בומאַלאַקאַ, בומאַלאַקאַ, באַו, אַו, אַו!
טשיקאַלאַקאַ, בומאַלאַקאַ,
בומאַלאַקאַ, טשיקאַלאַקאַ,
סיס, בום, באַ!
סיס, בום, באַ!
קינדערלאַנד, קינדערלאַנד, ראַ, ראַ, ראַ!

מיט אַ קופּ, מיט אַ יוד,
מיט אַ נון, דלת, עין,
מיט אַ ריש, מיט אַ למד,
מיט אַן אלף, נון, דלת,
קינדערלאַנד, קינדערלאַנד יעי!

אַלאַמעם, אַלאַמעם,
אַלאַמעם, איטאַכאַס שישקע דע בום בום.
ראַ, ראַ, ראַ.
קינדערלאַנד.

אַקאַלאַקאַ טשי, אַקאַלאַקאַ טשאַו
אַקאַלאַקאַ טשי טשי,
טשאַו, טשאַו, טשאַו
רי פּראַ רעסי רעפּראַרעסי
קינדערלאַנד, קינדערלאַנד,
יעס, יעס יעס.

ריקאַ טשיקאַ בום,
דיקאַ טשיקאַ בום,
ריקאַ טשיקאַ, ריקאַ טשיקאַ
בום, בום, בום.
אי, אי, אי.
אַ, אַ, אַ.
קינדערלאַנד, קינדערלאַנד,
ראַ, ראַ, ראַ.

יעהאַ, יעהאַ,
יעהאַ, האַ, האַ, האַ
יעהי, יעהי,
יעהי, הי, הי, הי, הי,
יעהא, יעהא, האַ, האַ, האַ, האַ,
קינדערלאַנד, קינדערלאַנד
ראַ, ראַ, ראַ,

פליפּ, פליפּ, פליפּ
פלאַפּ, פלאַפּ פלאַפּ
קינדערלאַנד, קינדערלאַנד
קלאַפּ, קלאַפּ, קלאַפּ!
ראַין, ראַין, ראַין,
ריין, ריין, ריין,
ניילאַנד, ניילאַנד
שטייט אין דער שפּיץ!

קעמפּ לידער און פּאַראָדיעס

הולאַלאַ, הולאַלאַ.

(באַוועגלאַכע שפּיל)

סאָלאָ: בין איך אַ אינגעלע
גוט, שיין און וואויל.
וואָס טוט מען, אַז איך בין
אביסעלע פויל?

כאָר: איי, הולאַלאַ, הולאַלאַ, הולאַלאַ, לאַ...

סאָלאָ: מיין מאַמע זאָגט, איך בין גוט און
שיין.
וואָס טוט מען, אַז איך וויל נוט שלאָפן
גיין?

כאָר: איי, הולאַלאַ, הולאַלאַ, הולאַלאַ, לאַ...
(בים).

סאָלאָ: איז איינמאָל א אינגל א שטיפער
געווען,
האָט ער גענומען שרייען באַלד האַלב
נאָך צען:
„איך וויל צו מיין מאַמען, ס'איז מיר
אומעטיק אליין".
האָבן אים אַלע קינדער געהאָלפן מיט
א ביטער געוויין.

כאָר: איי, הולאַלאַ, הולאַלאַ, הולאַלאַ, לאַ..
(בים).

קונדס־ליד.

(אַ באַוועגונג ליד פאַר דעם קעמפּ־פייער זשור־
נאַל קונדס. די מעלאָדיע פון „איך בין
נתן הכהן" פון „שולמיתּ").

אָט קומט קינדערלאַנד־קונדס!
אָט קומט קינדערלאַנד־קונדס!
ווי ער גייט און ווי ער שטייט
זאָגן וויצן איז ער גרייט.
אַיאָ, אַיאָ, אַיאָ, אַיאָ, אַיאָ!
אוי אַן אמת, אוי אַן אמת
ווי ער גייט און ווי ער שטייט
זאָגן חכמות איז ער גרייט!...

מיין משה יענקל.

(א מאַמע קומט אין קינדערלאַנד און פרעגט
זיך אָן אויף איר קינד).

כאָר: האָט איר נוט געזען מיין משה
יענקלען,
האָט איר נוט געזען מיין קינד?

סאָלאָ: ער איז דאַר און קוואַר,
נאָר בייגער און הויט,
זיין שפּיץ נעזל איז אַביסעלע רויט.

כאָר: האָט איר נוט געזען מיין משה
יענקלען,
האָט איר נוט געזען מיין קינד?

סאָלאָ: שוין וואָכן צוויי
ווי ער שרייבט נוט צו מיר,
משה'לע, מיין משה'לע,
איך בענק נאָך דיר...

כאָר: האָט איר נוט געזען מיין משה יענ־
לען,
האָט איר נוט געזען מיין קינד?

סאָלאָ: וועמעס האַרץ וועט נוט צעגיין
פון א מאַמעס טרערן,
ווער וועט נוט מיין ביטער
געוויין דערהערן!

כאָר: האָט איר נוט געזען מיין משה
יענקלען,
האָט איר נוט געזען מיין קינד?

לצים־ליד.

(צו זינגען ביי אַ קעמפּ פייער מיט דער מע־
לאָדיע פון „מיר זיינען ניכטער").

מיר זיינען לצים,
מיר זיינען לצים,
בראַווע יונגען איינס און איינס.
פלאַקער, פלאַקער פייער,
פאַר דער וואָך דער נייער,
פאַר דער נייער וואָך.

דעם קאַנסלער׳ס טרערן.

(צו זינגען ווי דעם „מילנער׳ס טרערן״)

אוי וויפיל יאָרן זיינען שוין פאַרפאָרן
זייט איך בין אַ קאַנסלער אָט אַ דאָ.
די קינדער שלאָגן זיך,
די קאַנסלער קלאָגן זיך,
איך אַרבעט מער ווי 20 שעה.

עס זיינען טעג פאַראַנען,
איך קאָן זיך דערמאַנען
איך בין געווען אמאָל אַ ריז.
די קינדער שלאָגן זיך,
די קאַנסלער קלאָגן זיך,
דאָס לעבן ווערט מיר באַלד שוין מיאוס

כ׳האָב געהערט זאָגן,
מען וויל מיך פאַריאָגן,
ארויס פון קעמפּ צוריק אין שטאָט.
די קינדער שלאָגן זיך,
די קאַנסלער קלאָגן זיך,
אָט אַזוי דרייט זיך דאָס ראָד.

כאַ־כאַ־כאַ ליד.

איינמאָל זומער בייגאַכט,
האָט אַ פייגעלע געלאַכט,
האָט אַ פייגעלע געלאַכט,
כאַ־כאַ־כאַ־כאַ.
טומבאַ, טומבאַ, באַ, באַ, באַ...

כ׳בין א פייגעלע קליין,
כ׳בין א פייגעלע שיין,
כ׳בין א פייגעלע
איינער אַליין.
כאַ, כאַ, כאַ, כאַ,
טומבאַ, טומבאַ, טומבאַ באַ...

קינדער, קינדער קומט אַרויס,
קינדער, קינדער קליין און גרויס
קומט אַרויס, ווייל ס׳איז שפּעט,
כאַ, כאַ, כאַ, כאַ.
כאַ, כאַ, כאַ, כאַ, כאַ...

אוי, וויי, קינדערלאַנד.

(מיט דער מעלאָדיע „אוי וויי רעבעניו גוואַלד!״)

כאָר: אוי, וויי, קינדערלאַנד, געוואַלד איך שטיי און ציטער,
און אין האַרצן ברענט אַ פייער.
איך וועל זיין א קעמפער א גוטער,
אַ קעמפער א געטרייער.

סאָלאָ: טומלען ביי טיש וועל איך טאַקע
גלייך מיט אַלעמען אינאיינעם.
און מיט זאַלץ וועל איך באַזאַלצן
די קאָקאָ פון מיינע שכנים.

כאָר: אוי וויי קינדערלאַנד, געוואַלד א. ז. וו.

סאָלאָ: צען מאָל אַ טאָג וועל איך זיך באָדן,
זומער אין די גרויסע היצן.
טאָג און נאַכט וועל איך זיך שיפּלען,
מעג עס דונערן און בליצן.

כאָר: אוי וויי קינדערלאַך, געוואַלד א. ז. וו.

אין באָנגעלאָ.

(צו זינגען מיט דער מעלאָדיע „אין בית המקדש אין אַ ווינקל חדר״ פון שולמית)

אין א באָנגעלאָ אין אַ ווינקל חדר,
זיצט זיך א קאונסעלער איינער אַליין,
פאַרשלעפערט די קינדער און וויגט זיי כסדר,
זינגט זיי צום שלאָפן אַ לידעלע שיין.

אונטער קינדעלעס וויגעלע,
שטייט אַ קלאָר ווייסע ציגעלע.
דאָס ציגעלע איז געפאָרן האַנדלען
דאָס וועט זיין דיין באַרוף!
ראָזשינקעס מיט מאַנדלען,
שלאָף זשע, קינדעלע, שלאָף!

שטיקלאַך און ברעקלאַך פון „קינדערלאַנד קונדס"

איין אינגעלע צום צווייטן באַנאַכט אויפן געלעגער: „שאַ! שטיל! וועסט נאָך אויפ־וועקן דעם גלאָק!"

ערשטע סאַב: — ליסן — לעווין האָט ניט קיין ניקערס וואָס ער גייט כסדר אין לאַנגע הויזן?

צווייטע סאַב: — ניין — ער טוט אַן אַלע טאָג אַ פּאָר קורצע הויזן אָבער ביזן פרישטיק וואַקסן זיי און ווערן „רעגעלע".

אין אַ באַנגעלאָ הייבט זיך אויף אַ נייער פינף־וואָכיקער אינדערפרי און בעט מילך ביים קאונסעלאר. גיבן אים די קינדער אַן עצה, ער זאָל גיין מעלקן די קינדערלאַנד קי. דער בחור פוילט זיך ניט און גייט גלייך אַרויף אין קיך און פרעגט — „וועמען מעלקט מען דאָ?"

וואָס איז אַ מאָנאָלאָג?

אַ מאָנאָלאָג איז אַ געשפּרעך צווישן לעווינען און אַ קעמפּער.

איין קינד פרעגט דעם אַנדערן — „איז דאָס דיין נאָזטיכל?"

„ניין", — ענטפערט זיין חבר, „דאָס איז מיין ליילאַך צוריק געקומען פון לאָנדרי".

ווי אַזוי די אָנפאַנגער קינדער פון די אידישע קלאַסן רעדן אידיש:

איכל געגאַנגט אין וואַסער, עלאַך געזייט פישן, עבאַך געשראַקט און געלאַפט אַוועק אין דחי חיים.

אַנאַנדער אינגל:

כעב געהאַבט קענדי, עלאַך געגעסט, עטאַר געגעמט די קענדי, עטאַר געדזשיפּט.

די אויבערשטע באַנגעלאָס האָבן געהאַט אַ פּאַדזשאַמע פּאַרטי. זיי האָבן זיי פאַרענדיקט מיט זינגען דעם אינטערנאַציאָנאַל, די אונטערשטע באַנגעלאָס זיינען שוין געשלאָפן, איין מיידעלע פון דער דריטער גרופּע האָט דערהערט אין שלאָף אַז מען זינגט דעם אינ־טערנאַציאָנאַל האָט זי זיך אויפגעכאַפּט מיט אַן אימפּעט און פאַרשלאָפענערהייט זיך אויפ־געשטעלט לכבוד דער אַרבעטער הימנע. אַזוי איז זי אָפּגעשטאַנען אַ גאַנצע נאַכט.

וועטער ביוראָ:

זייט אַזוי גוט און לאָזט אונז וויסן ווען איר ווילט ווידער האָבן אייער ניילאַנד יום־טוב, וועלן מיר וויסן ווען צו שיקן אונזערע רעגנס.

די באָארד אָוו דירעקטאָרן האָט באַשלאָסן אַוועקצושיקן די ווייטערס אויפן חשבון פון קינדערלאַנד אין אַ ספּעציעלן קאַלעדזש צו לערנען זיך די מלאכה פון ברעכן טעלער, אַזוי אַז זיי וועלן שוין נעקסטן יאָר ניט האָבן קיין שווערקייטן.

דער טייך האָט אַ גאַנצן ווינטער געליטן פון קרעפּס, אַ קליוניקייט ער האָט אַרייגגע־שלונגען אַזוי פיל אַרלאַקס.

פיל געסט פּראָטעסטירן זייער שטאַרק, וואָס ביי די נייע שיפלאַך, וואָס דער קלעף האָט גע־קויפט זיינען די וועסלעס מיט אַרלאַקס, דער־מיט וועלן זיי איצט ניט האָבן קיין מעגלאַכ־קייט אַהיים צו נעמען פרייע סאוועניר פון קעמפּ.

קינדער צווישן זיך נאָכן אָפּנעמען די וועש; „די לידי פון די לאָנדרי האָט אַמאָל געמוזט זיין אַ טעלעפאָן אָפּערייטאָר, ווייל זי גיט אַלע מאָל די ראָנג נאָמבערס".

אַ אינגעלע פון באַנגעלאָ 7 איז אַרייגגע־שפּרונגען אין שפּיטאָל אויף איין פוס אָנגע־טאָן נאָר אין איין שוך.

פרעגט אים די נוירס: „וואו איז דער צווייטער שוך?"

ענטפערט דאָס אינגל: אַ אינגל ניט גע־האַבט שיך אין באַנגעלאָ, איך זיך טיילט ווייט הים, מיר איין שוך אים איין שוך, אויטס „ניילאַנד!"

(אונזער ווערטער־בוך)

פון א. ביז ט. דערוויל)

א

אייז קרים — וועבענטלאַכער גן־עדן.

אייאַדיין — דעם דאָקטאָרס ליבלינג געטראַנק.

ב

ביטריסעס — דער סיאַמער צווילינג פון קינדערלאַנד.

בעני — אונדזער וואָלטער דעמאַראש, פאַרפאַסער פון „האָום מייד אָרקעסטער".

באַלעבאָסטע — אַן איינגעשטילטער וואולקאַן.

בעטן — קרעכץ אינסטרומענטן פאַר בעניס קאַפּעליע.

באַנגעלאָ איי — אונזער וואוהיים האַוז.

ג

גלאָק — דער גרעסטער נודניק פון קינדערלאַנד.

גרינע עפּל — „קיפּ טהי האָספּיטאַל פייערס בוירנינג".

גיהנום — פרייטיק אין קינדערלאַנד.

ד

דאָמבעלס — צייט דער דזשום איז פאַר־ברענט געוואָרן זייגען זיי צעשפּרייט איבערן גאַנצן קעמפּ.

דישעס — די קרבנות פון אונזערע ווייטערס.

דעזשורנעס — ווער זעט זיי, און ווער הערט זיי?

ה

האָן — אונזער איינוויגער.

האַט דאָגס — אונזער חלום.

וו

וועלדל — דער ביזי בי פון קינדערלאַנד.

וועש — ווען קריגט מען זי שוין צוריק?

וואַשען קעפּ — אונזער פּריזיוו, ערגער ווי דער טויט.

ז

זאַלץ — סאָבסטיטוט פאַר צוקער.

ט

טעאַטער — ווען ווערט ער שוין פאַר־טיק?

טרעפּלאַך — זע צעבראָכן.

דער „קלעף"

(קינדערלאַנד עלטערן פאַריין)

באַגריסט אַלעמען צום ניילאַנד יום טוב

דר. ר. מ. סילוועער, פאָרזיצער.

KALMON MARMOR
NEW YORK

זאָלן וואָס טיפער שלאָגן די וואָרצלען פון אונזער אַרבעט!

אומפאַרטייאישע אַרבעטער קינדער־גאָרטן אָרגאַניזאַציע

רבקה לעווין, פאָרזיצערן.

אַ באַגריסונג פון אַלע „סאָבס" (געהילף־קאונסעלערס)

אַ האַרציקע באַגריסונג צום ניילאַנד יום טוב

פון דעם קינדערלאַנד סטעף

יעקב לעווין, דירעקטאָר. י. דאָראָשקין, פאַרוואַלטער.

ל. וויזענבערג
ר. מאָזער
ר. צוקערמאַן
ה. סאַנדלער
ר. גיטלין
ז. יוגער
פ. מאָזער
א. אַפּאַטאָישו
ר. לודוויג
ח. בעני
מ. זאָלאָטאַראָוו
ר. טאַראַנט
ד. טאַראַנט
א. לייב
ג. סאַנדלער
ה. נאָוואַק
פ. גלאַנץ

מ. פלאַמענבוים
ר. ווינער
ר. מישעל
ר. דזשייקאָבסאָן
ב. טשאַלקין
מ. פּאַקס
ש. באַרקין
א. פּלאַטנער
מ. ראוך
ר. שטאַרקמאַן
ש. אַלטמאַן
דר. ברוינשטיין
דר. פערבער
ח. האַלפּערן
י. הורוויץ
מרס. נעזין
מרס. מעיטין

נ. עדעלסאָן
מ. האָפמאַן
גישע עפּשטיין
יהודית גאָרדאָן
מרס. קאַנוויסער
מרס. גרייַמאַן
מרס. גודמאַן
מרס. געלבוים
מרס. טאַרגין
מרס. שוואַרץ
מרס. ליבערמאַן
מרס. מאַרק
מרס. ריפקין
א. וויינפּער
י. שקלאַר
פרענק מאָרים
יאָהאַן

לייענט! „די פעדער" לייענט!

מאָדערנער זשורנאַל פאַר ליטעראַטור און קונסט

רעדאַקטירט פון אהרן קאַרלין

סובסקריפּשאָן פּרייז — 3 דאָלאַר א יאָר. (דערשיינט שוין דאָס אכטע יאָר)

א. לוצקי'ס לידער און אימפּראָוויזאַציעס

(4 ביכער אין איין באַנד)

זיינען שוין אַרויס פון דרוק און געפינען זיך ביים אַיינבינדער.

אַלע סובסקרייבער וועלן זיי בקרוב באַקומען. נייע סובסקרייבער זיינען געבעטן צו שיקן דריי דאָלאַר. פון מאָנאַט נאָוועמבער וועלן די ביכער קאָסטן פינף דאָלאַר.

אַדרעסירט: DIE FEDER, 239 E. 12th ST., NEW YORK
FOR A. LUTZKY'S WORKS

לייענט! „אונזער חבר" לייענט!

אַ צוויי-וואָכנטלאַכע קינדער-צייטונג

אַרויסגעגעבן פון די

אומפּאַרטייישע אידישע אַרבעטער קינדער-שולן.

143 איסט 103טע גאַס ניו יאָרק.

באַגריסונגען פון אונזערע פריינט

לואיס ראָזען — 60 נאָרטהערן עוועניו, ניו יאָרק

פ. קאפלאן

סעם מאקאראווסקי

ל. שלייפער — 53 לענאקס עוועניו, ניו יאָרק

א. הימאָוו — 1326 פטעלי עוועניו, ניו יאָרק

פיליפ ראבינאָוויץ, 187 פענהוירסט עוועניו, ניו יאָרק

מר. און מרס. ראוך — 1643 עדיסאָן עוועניו, ניו יאָרק

א. פריד — 2062 גרענד עוועניו, ניו יאָרק

דר. פאקס — 1490 קראטאנא פארק איסט, ניו יאָרק

האלאנד — 1344 יוניווערסיטי עוועניו, ניו יאָרק

א. גלאנץ

קאזאקעוויץ — 8627 - 23טע עוועניו, ברוקלין

ישראל פיינגאָלד — 643 בושענען פליים וועסט, ניו יאָרק

דר. און מרס. דזשוליוס ליטינסקי, 107 בריסטאָל סט., ברוקלין

דזשוליוס קאפלאן, 3909 - 13טע עוועניו ברוקלין

מ. גענזעלאָוו, 2154 - 70טע סטריט, ברוקלין

ה. שרייבמאַן, 1639 עדיסאָן עוועניו, ניו יאָרק

ד. יאסינאָווסקי, 536 איסט 168טע סטריט, ניו יאָרק

איזי ברוידע 388 איסטע 3טע סטריט, ברוקלין

J. LIDSKY, 202 E. Broadway, New York

מכשירים פאר שולן, בוכהאנדלונג און סטיישאָנערי.

באַנדיסונגען פון אונזערע פריינט

נ. אבראמסאָן, 2081 מאָרים עוו., בראָנקס
פ. מינטזער, 329 דייהיל ראָוד, ברוקלין
א. ווייגפער, 53 לענאָקס עוו., נ. י.
ה. לייב, 150 לילי סט., פעטערסאָן
פ. מאַנדל, 8110 פּאָלק עוו., לאָנג איילאַנד
פ. רישין, 246 איסט 199טע גאַס
מ. פאַקס, 1258 נאַבל עוו., ברוקלין
ל. ביילסאָן, 676 מיין עוו., ניו דזשוירזי
מ. לעוועטאַס, 293 ספּרינגפעלד עוו., נוארק
ה. סאַלאַדקין, 61 איסט 97טע גאַס, נ. י.
סיקאָרא, 800 איסט 175טע גאַס, נ. י.
מרס. פלאַקס, 564 פּראַספּעקט עוו., נ. י.
ס. באַגאַראַד, 120 האָאָ עוו., פּאַסייק
ב. באַבקין, 646 מילער עוו., ברוקלין
ס. בליטפילד, 765 איסט 183טע גאַס, נ. י.
ביטרים מאָרים, 2076 דיילי עוו., נ. י.
ה. גאָלדנעבערג, 482 וואַן ביורען סט.
דז. לייב, 385 11טע עוו., פעטערסאָן
ב. ראַלער, 1821 מאַהעגאַן עוו., נ. י.
מר. לוקין, 1575 איסט 4טע סט., ברוקלין
ה. גרינבערג, 1426 קראָטאָנא פּאַרק, נ. י.
פאַשע עפּשטיין
אשר פעלדמאַן, 81 וועסט 1772טע גאַס, נ. נ.
מיס פאַרבער, 1225 שעריראַן עוו., נ. י.
פ. האַנאַר, 765 סויטערן בולוואַרד, נ. י.
א. מאַכטינגער, 352 הינסדייל סטריט, ברוקלין
פעלדמאַן, 1130 מאַנהעטען עוו., ברוקלין
מאַקס אַלבערט, 1147 — 50טע גאַס, ברוקלין
מאַקס ברוידע, 182 הילסייד עוו., נוארק
א. קאָהען, 1161 — 46טע גאַס, ברוקלין
מרס. רובינסטיין, 728 האַוואַרד עוו., ברוקלין
מ. ווילסאָן, 1158 ווילער עוו., נ. י.
מ. קאָהען, 823 — 49טע גאַס, ברוקלין
ס. נעזין, 720 טינטאָן עוו., נ. י.
מר. בעלינקי, אָלבאַני
לינא ברוק, 1077 פאַקס סטריט, נ. י.
א. ספּיוואַק, 1278 יוניאָן עוו., ברוקלין
י. דאָברין, 1779 — 81טע גאַס, ברוקלין
ש. ספּיר, 2085 איסט 2טע גאַס, ברוקלין
ה. ראָטשטיין, 72 איסט 111טע גאַס, נ. י.

די פריינט און עלטערן פון קינדערלאנד באגריסן די שול טוער, לערער און קינדער צום יום טוב פון ארבעט און פרייד:

ר. ראוך
מינע מעלצער
וואָסק
ה. ריגראד
מרס. גריימאן
מר. גריימאן
ב. באבקין
פעדער
פריד
מרס. ווינער
מר. ווינער
רבקה לעווין
מרס. סילווער
דר. סילווער
מרס. גענזעלאָוו
מר. גענזעלאָוו
מר. מאסלאָוו
מרס. מאסלאָוו
האָרניק
שריפטער
מעק — נוארק
סאדקין — נוארק
סטייסל
דילאן
מיס צוקערמאן
ח. קלעצקי

פאלין באגאראד — פאסייק
פעני פלאנקס
מאיערסאָן
ווייגשטיין
ד. ריפקין
סאָניע און אסנת געלבאום
סאָניע קאפלאן
א. ספיוואק
ספעקטאָר
ב. זאָלאָטאראָוו
סאָניע גערשקאָרן, פילאדעלפיע
רובינשטיין
טאניע סאנדלער
אדעלע שעק
פרידלענד (לייקוואוד)
ראסל ווינער
לאה שיינקין
פייגענזאָן
הימאָוו
אסתר סאנדלער
הדסה פראָספעלד
מאלע נאָוואק
צירל סילווער
ביילינסאָן
א. פאָדאָלסקי
סאָניע קאפלאן
סייפין

היימאן (נוארק)
קרעל (נוארק)
שפרה אלטמאן
עטל שווארץ
פרומע גוראלניק
שרייבמאן
מרס. סעמלעס
לעדערמאן (נוארק)
א. יאפע (טשעדעם)
מ. לעוויטאס (נוארק)
א. לעוויצקי
מרס. גודמאן
ר. רעדי
פרידע טשאלקין
חיה טאראנט
וואלנער
לאה ליבערמאן
מינע מאנדעל
סימאָוויטש
סאָניע גוירשן
היימאן
פייגיזאָן
דאָרע בארקין
יעטע מארק
בערזאָן
לעוויצקי
חנה האלפערן

DANTZIGER
KOSHER BUTCHER

Poughkeepsie, N. Y.

Silver Lake Dairy

426 Main St. Poughkeepsie, N. Y.

דער ברויט צושטעלער צום קעמפ

Siegel Bakery

196 Main St. Poughkeepsie, N. Y.

B. Rosenthal

פרוכט הענדלער

Poughkeepsie, N. Y.

אדרעסן פון די

אומפארטייאישע אידישע ארבעטער קינדער שולן:

בראָנקס 1 — — — 542 איסט 145טע סטריט

" 2 1520 וואַשינגטאָן עוו. (172טע סט.)

" 3 — 804 פאַרעסט עוו. (158טע סט.)

" 5 — — — — 481 איסט 185טע סט.

" 7 — — — — 240 איסט 198טע סט.

" 8 915 איסט 169טע סט. (פאַקס סט.)

" 9 — — — — 611 איסט 140טע סט.

" 10 — — — — 1420 באַסטאָן ראָוד.

" 11 ביי דער ארב. קאָאָפּ., 2700 בראָנקס פּאַרק איסט.

וואַשינגטאָן הייטס — 4250 בראָדוויי און 656 וועסט 181טע סטריט.

האַרלעם:

1 — — — — 143 איסט 103טע סטריט.

2 — — — — 114 איסט 113טע סטריט

3 — — — — 242 איסט 121טע סטריט.

דאָון־טאָון — — — — 134 איסט 7טע סט.

וויליאַמסבורג — — — 259 האַפּקינס סטריט

בראָנזוויל:

1 — — — 1844 פּיטקין עוו., ברוקלין

3 — — — — — 563 סטאון עוועניו

איסט ניו יאָרק — 440 וויאָנאַ סט., ברוקלין

קוני־איילאנד — — — 2802 מאָירמעד עוו

בעט־ביטש — — — — — 1940 בענסאָן עוו.

מידל־ווילעדזש — — — 1 פולטאָן עוועניו.

סטעטן איילאנד — 110 וויקטאָרי בולוואַרד.

מייפלטאָן פּאַרק — — — 5717—18טע עוו.

ריטשמאָנד היל — — 114-25 לעפּערטס עוו.

איסט פלעטבוש — — 427 איסט 94טע סט.

מיטל שול — — — 134 איסט 103טע סט.

פּראָמיטלשול — — — 143 איסט 103טע סט.

קינדער־גאָרטן:

נומער 1 — — — 143 איסט 103טע סט.

נומער 2 — — 110 וויקטאָרי בולוואַרד

נומער 3 — — — — 1940 בענסאָן עוו.

נומער 4 — — — — 440 וויאָנאַ סט.

נומער 5 — ביי דער א. ר. קאָאָפּ., 2700 בראָנקס פּארק איסט.

קינדערלאנד קעמפּ — 143 איסט 103טע סט.

אונזער חבר, צוויי־מאָנאַטליכע קינדער־ציי־טונג — 143 איסט 103טע סט.

צענטראַלע שולן פאַרוואַלטונג — 143 איסט 103טע סטריט.

די שולן זיינען אָפן פון 4 ביז 8 אָוונט.
שבת און זונטיק פון 10 ביז 1.

אין גיכן עפענען זיך נאָך שולן אין בראָנקס, ברוקלין און אין אַנדערע טיילן פון ניו יאָרק.

Up-To-Date Printing Co., Inc., 476 Broadway, New York.